

menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1973 METAI

KOVO MĖN. 10 D. / MARCH 10, 1973

PART TWO — NR. 59 (10)

Šiame numery

ALOYZO BARONO KALBA "DRAUGO" LITERATŪRINĖJE SVENTĖJE.
POKALBIS SU DR. MINDAUGU NASVYČIU ČIURLIONIO KŪRYBOS TEMOMIS.
ROMANŲ KONKURSO JURY KOMISIJOS NARĖS DALILOS MACKIALIENĖS ŽODIS.
PROF. V. JAKUBENAS APIE GINOS ČAPKAUSKIENĖS DAINAVIMĄ.
JURGIO JANKAUS NOVELĖ.
SALVATORE QUASIMODO EILERAŠČIAI.
NIOLES JANKUTĖS "SAMO EŽERO SEKLIAI".
PRANO VISVYDO "ANTIKOMENTARAI".
APIE RENOIRĄ JO PARODOS CHICAGOJE PROGA.
NAUJA KNYGA APIE SIMĄ KUDIRKĄ.
NAUJI LEIDINIAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Kertinė paraštė

Kai laisvė įpareigoja

"Draugo" dvidešimt antrojo romano konkurso laureato Aloyzo Barono kalba premijos įteikimo iškilnėje, kovo 4 d., Chicagoje

Malonūs literatūros bičiuliai,

Vienas eileraštis, trumpas literatūrinis pasakojimas, nedidelis paveikslas, mažas muzikos kūrinys gali ilgiau išsilaikyti istorijos tėkmėje ir gali daugiau įamžinti kūrėją, negu eilė jo didesnių darbų. Tačiau kaip metus išbuvęs kokiam nors poste visuomenininkas, kaip savo vardą įamžinęs aukotojas, kaip gerai keletą kartų padainavęs choras ar solistas, taip ir kūrėjas negali sustoti, jis privalo dalyvauti tolimesniame kultūriniame gyvenime, nes pasitraukimas yra negalimas. Ir ypač nepateisinamas čia išeivijoje, kur mes dedame milžiniškas pastangas, kad išliktume gyvi ir nebūtume nudžiūvusi šaka, kaip dažnai, džiaugdamasis mūsų nesėkmėmis, skelbia okupantas. Visa tai įgalina mus išlikti ne tik gyvais kultūrine prasme, bet ir augančiais. Išvykdamas iš tėvynės, kurioj mažiau metų gyvenau negu už jos ribų, nebuvau parašęs nė vienos knygos. Lygiai, kaip ir šios dienos programos dalyviai ir mecenatai yra jau taip pat išeivijos metų augintiniai. Ir visa tai galima buvo pasiekti kūrėjų, visuomenininkų sutartina auka ir darbu.

Jeigu kūrybai ar jos rėmimui abejingumas galimas laisvės metais, tai sunku jį būtų pateisinti tada, kai mes visomis priemonėmis turime kovoti už savo tautą ir išsilaikymą. Pavergtoji Lietuva rašytojas turi gimtąją žemę, tačiau jis varžomas marksistinių pančių, ir ten baimė ir mūza eina pakaitomis prie jo sargybą. Caras ir komunistai, nuolatinės baimės sukūrėjai, rašytojus pavėrdžia dvasiniais emigrantais. Ju kūnas priklauso valstybei, o siela bet kokia kaina stengiasi neišduoti savo vidinio aš.

Čia būdami laisvi, privalome dirbti ne kad apsimoka, bet kad reikia. Parašiau "Lieptus ir bedugnes", nes norėjau parodyti mūsų sunkų kelią iš tėvynės, ra-

šiau "Trečiąją moterį", kad atskleistčiau, kaip lietuviai gelbėjo žydus, rašiau "Vėjas lekia lyguma" apie partizanus, nes žinojau, kad nors ir geri kitų tautų rašytojai to neparašys, ir tai reikia daryti mums. Rašiau vaikams, nes labai maža tėra tu, kurie vaikams rašo, eiliauau humoristines eiles, kad mums visiems būtų mieliau ir giedriau. Parašiau "Abraomą ir sūnų", kad parodyčiau, kaip sunku yra lietuviui tėvui atsilaikyti prieš laiką ir aplinkos smūgius svetimoje žemėje.

Laisvė mus įpareigoja darbu. Mes turime dirbti už tuos, kurie žuvo nelygioj kovo, už tuos, kurie mirė po Sibiro pilku dangum, vildami rastus, už tuos, kurie nuleido rankas ar nuėjo pas priešą. Ir už tai, kad nepakankamai veikėme, turime atsiprašyti tu iš tikimųjų, kurie kovojo ir žuvo, turime prašyti atleidimo tu, kurių vardų nemokame įamžinti, turime atsiprašyti tu, kurių nežinomi kaip baigia nykti, turime atsiprašyti tu, kurie jau mums pradeda sukelti abejones, ar jų kovos auka ligi susisprogdinimo buvo prasminga, turime atsiprašyti tu septyniolikos tūkstančių, pasirašiusių peticiją, kad mes nepajėgiam surinkti parašų bent dešimt kartų daugiau.

Svelgiant į tai, mes visi laisvajame pasaulyje rašantieji, piešiantieji, dainuojantieji, šokantys ir aukojantieji, dirbantys visuomeninį darbą, privalome atlikti tai, ko negali atlikti pasilikusieji. Ir aš, kaip rašytojas, negaliu sau reikalaui išimties, nes laisvė įpareigoja kurti, kad sukrautume nors kuklų krautį tėvynei.

Dėkodamas konkurso skelbėjams, sveikinusiems, jūry komisijai, mecenatui ir susirinkusiems, reiškiau viltį, kad mes, čia bendrai dirbdami, nebūsime tik beviltiškam pralaimėjimui skirta masė, o aukščiausią misiją savo kraštui atliekanti, susipratusi tautos dalis.

Kas Čiurlionį riša ir kas skiria nuo bendralaikių

Pokalbis su dr. Mindaugu Nasvyčiu

Būna malonu girdėti, kad aukštuosius mokslus čia einantis mūsų jaunimas metų bėgyje studijoms temas ne kartą renkasi tokias, kurios siejasi su Lietuvos istorija, ekonomika, politika, su lietuvių literatūra ir pan. Jau daug retesnės šios rūšies disertacijos. O tikrai retenybė šiame krašte įsigyti doktoratą, renkantis kurią nors problemą iš lietuvių meno istorijos. Bet jau turime ir čia džiugų pavyzdį: *dailininkas Mindaugas Nasvytis įsigijo daktaro laipsnį, parašydamas studiją "M. K. Čiurlionio kūryba ir jo gyvenamasis laikotarpis"*.

Tokia išskirtinė proga norime čia užkalbinti dr. Mindaugą Nasvytį jo doktoratinio darbo temomis. Bet prieš tai dar tegu skaitytojas bent trumpai susipažįsta su pačiu pokalbininku.

Dr. Mindaugas Nasvytis gimė 1939 m. Kaune. Pradžios mokyklą baigė Raseiniuose, gimnaziją Nuertingene, Vokietijoje. 1948-49 metais studijavo tapybą ir skulptūrą Freiburgo Ecole des Arts et Metiers, vad. V. K. Jonyno, 1950-52 metais Clevelando meno institute studijavo skulptūrą ir tapybą, gaudamas skulptūros diplomą. Ohio valstybiniame universitete Columbus gavo meno bakalauratą, o 1960 metais magistro laipsnį (Tapyba ir meno istorija). 1972 metais Western Reserve universitete Clevelande, apgynęs disertaciją "M. K. Čiurlionio kūryba ir jo gyvenamasis laikotarpis", gavo meno istorijos doktoratą. Šiuo metu profesoriumi Clevelando valstybiniame universitete.

Su savo tapybos darbais dar studentavimo metais yra dalyva-

vęs Freiburge, Clevelando parodose ir Columbus parodose (1948-1960 m.).

Dalyvavo grupinėse dailės parodose: 1946 m. pabaltiečių parodoje Tuebingene, Jaunesniųjų lietuvių dailininkų parodoje Clevelande 1958 m., 1960 m. buvusių Freiburgo meno mokyklos mokinių parodoje Chicagoje, 1962 m. Lietuvių Kultūros kongreso meno parodoj Chicagoje, 1963 m. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės meno parodoje Toronte.

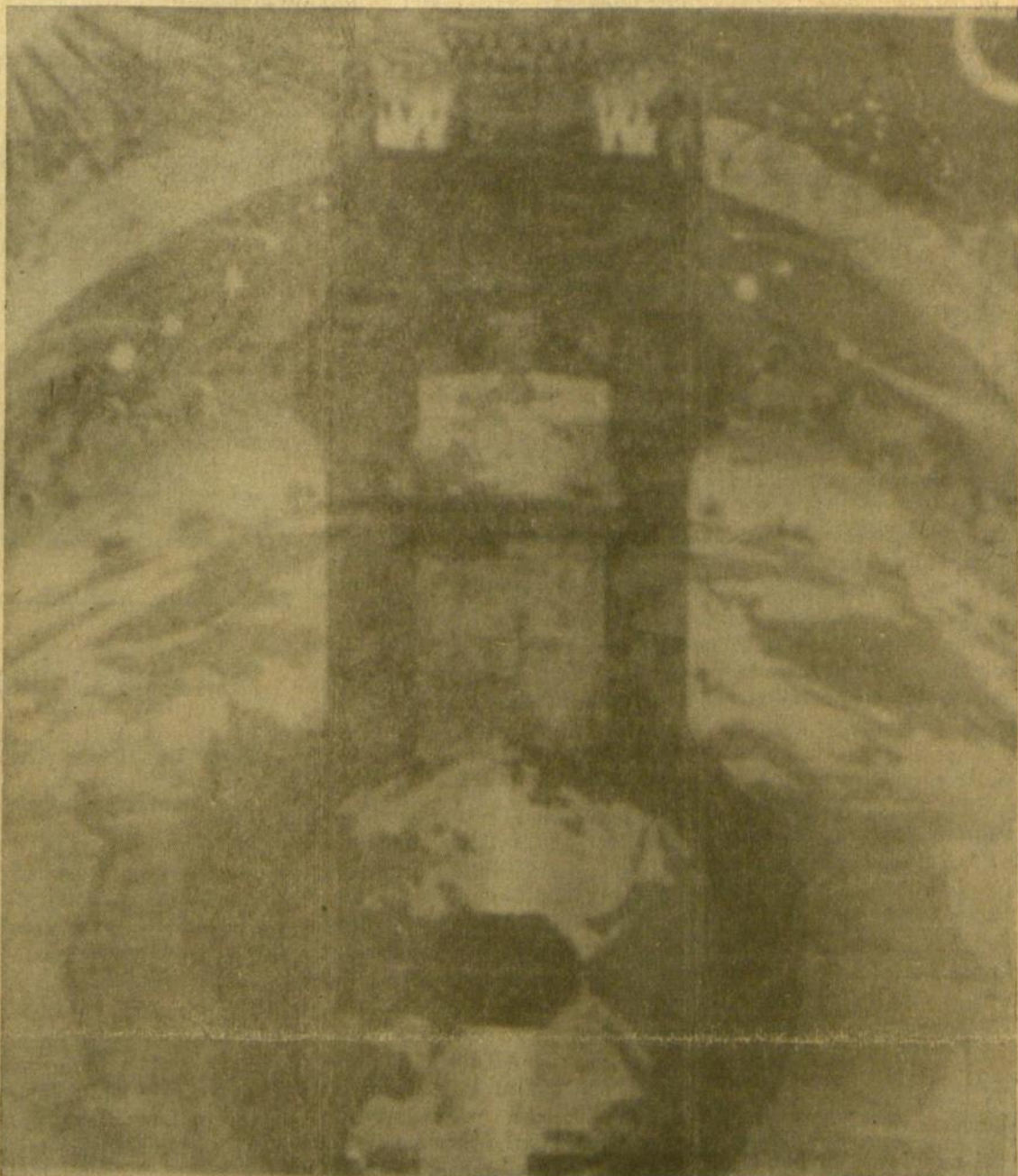
Individualinėse parodose dalyvavo 1960 m. Ohio valstybiniame universitete Columbus ir YWCA Clevelande. 1972 metais Studentų — dėstytojų parodoje Clevelando valst. universitete ir Cooper School of Art.

Dr. Mindaugas Nasvytis yra narys College Art Assn., National and Ohio Art. Assn., American Assn. of University Professors, Intern. Society for Education through Art, International Platform Assn.

1970-71 m. laidoje įtrauktas į Who's Who in the Midwest. Meno klausimais yra rašęs ir lietuviškoje spaudoje.

— *Pats esate šių dienų modernus tapytojas. Idomu, kuri buvo pirminė priežastis, nukreipusi Jūsų dėmesį praeitin, savo doktoratinei tezei renkantis ne ką kitą, o Čiurlionį?*

— Save laikau pirmoje eilėje tapytoju. Tačiau jau ilgoką laiką dėstau meno istoriją. Mokant ir kartu ruošiantis doktoratui, teko pagalvoti ir apie disertacijos te-

M. K. Čiurlionis

Rex

ma, kuri būtų kartu įdomi, aktuali ir atitinkanti asmeninius polinkius bei pasirošimą. Rašant veikalą, reikalaujantį kelerių metų darbo ir nemažų išlaidų, norėjosi pasitarnauti ne tik Čiurlioniui ir meno istorijai, bet taip pat Lietuvai ir lietuviams. Kita- tauciams medžiaga apie Čiurlionį yra sunkiai prieinama. Renkant duomenis, teko naudotis šaltiniais net aštuoniomis kalbomis. Buvo neišvengiamas pažintys tarp lietuvių; reikėjo įsijausti į Čiurlionio gyvenamąjį laikotarpį: į lietuvių, lenkų ir rusų kultūrinius bei politinius santykius.

Meno istorijos požiūriu, Čiurlionio ir jo laikotarpis tebėra artimieji polinkius bei pasirošimą. Rašant veikalą, reikalaujantį kelerių metų darbo ir nemažų išlaidų, norėjosi pasitarnauti ne tik Čiurlioniui ir meno istorijai, bet taip pat Lietuvai ir lietuviams. Kita- tauciams medžiaga apie Čiurlionį yra sunkiai prieinama. Renkant duomenis, teko naudotis šaltiniais net aštuoniomis kalbomis. Buvo neišvengiamas pažintys tarp lietuvių; reikėjo įsijausti į Čiurlionio gyvenamąjį laikotarpį: į lietuvių, lenkų ir rusų kultūrinius bei politinius santykius.

— *Kaip universiteto vadovybė ir atitinkami meno istorijos profesoriai žiūrėjo į Jūsų pasirinkimą, kiek juos pačius patraukė Čiurlioniškoji tema, kaip jie galvojo apie Jūsų doktoratiniam darbe keliamas tezes?*

— Su aukščesniaja universiteto vadovybe (dekanu, rektorium ir kitais) šiuo klausimu neteko kalbėti. Meno katedros vedėjas, prie kurio teze buvo pradėta (Amerikos architektūros specialistas), apie Čiurlionį nieko nebuvęs girdėjęs. Jis stebėjosi jo paveikslų fantastiškumu bei neįprastumu. Vėlesnysis katedros vedėjas, prie kurio teze buvo baigta (nors ir šešiolikto amžiaus olandų tapybos specialistas), jau buvo buvęs mano tezės komiteto nariu ir gyvai šia tema domėjosi bei daug man padėjo. Tarp atitinkamų profesorų pirmuoju patarėju buvo Klee žinovas, kuris, po bandomojo rašinio Čiurlionio ir Kandinskio tema, padarino mane rašyti teze, Vėlesnysis tezės patarėjas (pirmąjį išvykus dėstyti į kitą universitetą) buvo daug skeptiškesnis tiek Čiurlionio darbų meninės vertės, tiek jų istorinės reikšmės atžvilgiu. Jis ypatingai nenorėjo sutikti su mano pastanga pabrėžti Čiurlionio glaudų ryšį su jo gyvenamuoju laikotarpiu, o ne jo skirtingumą bei individualumą.

— *Kol dar mūsų visuomenė ne-*

gali parankiai juodu ant balto susipažinti su Jūsų Čiurlioniškojos studijos minties eiga ir iš to padarytomis išvadomis, gal bent trumpai čia galėtumėte apibūdinti savo disertacijoje keltuosius klausimus ir išvadinius atsakymus?

— Pagrindiniu tezės klausimu būtų galima laikyti: "Kas Čiurlionio kūrybą riša ir kas skiria nuo bendralaikių kūrybos?" Išeinant iš šio klausimo, teze buvo padalinta į tris dalis: pirmoji apima Čiurlionio biografiją, kūrybą ir asmenį; antroji — jo kūrybos santykį su lietuvių, lenkų ir rusų menu; trečioji — ryšį su Vakarų menu, kaip pavyzdžiui romantizmui, simbolizmui, Art Nouveau (Jugendstil), ir abstraktinėmis bei kitomis dvidešimtojo amžiaus srovėmis. Tarp išvadinių atsakymų teko pabrėžti, kad Čiurlionio darbai nedaug ką turi bendro (išskiriant tautodailės užuominas) su lietuvių menu — daugiau su lenkų ir rusų, nors nuo pastarųjų yra artimesni romantinėms srovėms — ypatingai simbolizmui. Su pastaruoju juos sieja tiek tematika, tiek muzikinės tendencijos; savo forma jos primena Jugendstil dailininkų darbus. O tarp vėlyvesniųjų kryptų jo kūriniai turi tam tikrų panašumų į kubistų bei futuristų paveikslus. Savo nuotaika ir fantazijos gilumu tačiau jie taip pat primena metafizinių dailininkų ir surrealistų tapybą.

— *Ar Jums patiems yra tekę stebėti Čiurlionio darbų originalumą?*

(Nukelta | 2 psl.)

Draugo dvidešimt antrojo romano konkurso iškilnėje kovo mėn. 4 d. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje konkurso mecenatas dr. Antanas Razma (centre) įteikia 1000-dolerių čekį konkursą laimėjusiam Aloyzui Baroniui. Dešinėje — šventės programos vedėja ir konkurso jūry komisijos narė losangelietė Dalila Mackialienė.

Nuotr. V. Noreikos

Kas Čiurlionį riša ir kas skiria nuo bendralaikių

(Atkelta iš 1 psl.)

lus, ar, darbą rašant, teko remtis tik reprodukcijų išspūdziais? Ir vienu ir antru atveju, kokios pirmiausia formavosi Jūsų mintys, stebint Čiurlionio kūrybą?

— Čiurlionio darbų originalus teko matyti, prieš išvykstant iš Lietuvos. Rašant tiek apie Čiurlionį, tiek apie jo bendrą laiką, reikėjo pasikliauti pirmoje elėje reprodukcijomis. Stebint Čiurlionio paveikslus, ypatingai į akį krito jų savotiškai gilus vaizdinimas ir skirtingumas nuo kitų jo laikotarpio dailininkų tapybos. Tai ypač matėsi akin, vartant Apollono žurnalo kompleksus, kurio vienas 1914 metų numeris buvo pašvestas Čiurlionio kūrybai. Šiame žurnale, stebint jo paveikslų reprodukcijas, bendrą laiką darbų aplinkumoje, buvo galima giliai pajusti paveikslų originalumą, nuoširdumą bei jų muzikinius ir poetinius pradus.

— Ar savo disertacijoje ribojatės vien tik Čiurlionio tapyba, ar užgriebiate ir jo muzikinę palikimą? Kaip pastarojo atveju žiūrėte į kai kieno keliamą tezę, kad savo kūryboje Čiurlionis siekė tapybos ir muzikos sintezės? Kaip vaizduojatės tokios pastangos galimybės aplamai ir jos rezultatus Čiurlionio kūryboje?

— Disertacija yra pašvesta Čiurlionio tapybai, tačiau buvo neišvengiama paliesti ir jo muziką bei rašinius. Tapybos ir muzikos sintezė yra įmanoma dviem atvejais: vagneriniu *Gesamtkunstwerk* (visuotinio meno kūrinio) ir sinestetiniu. Vagnerinė prasmė menų sintezė yra naudojama jau nuo seniausių laikų tiek religinėse apeigose, tiek draminiuose pastatuose, o šiais laikais — operoje, teatre, filme, televizijoje ir kitur. Samprotavimai apie sinestetinę menų sintezę (arba bandymą sukelti muzikiniams garsams vaizdinius išgyvenimus ir atvirkščiai) buvo labai paplitę tarp vokiečių romantikų devyniolikto amžiaus pradžioje. Šitokia menų sintezė priklausė, tačiau, nuo ypatingo atskiros individo pojūčių jautrumo bei fantazijos lakumo. Vagnerinė prasmė Čiurlionis menų sintezės nekūrė, jei neskaityti jo jau Petrapilyje komponuotų „Jūratės ir Kastyčio“ operos fragmentų ir kartu pieštų tai operai dekoracijų eskizų. Sinestetiniu atžvilgiu (sprendžiant iš kai kurių jo bendrą laikų pareiškimų) Čiurlionis galėjo būti labai jautrus. Jis pats tačiau, atrodo, yra daugiau ar mažiau paneigęs sinestetinės (arba muzikinės) tapybos galimybę, pabrėždamas atskirų meno sričių nepriklausomumą. Iš jo paties pasisakymų vargu ar būtų galima daryti išvadą, kad Čiurlionis būtų siekęs tapyboje įkūnyti tai, kas daug lengviau yra išreiškiama muzikoje ir atvirkščiai. Negalima būtų laikyti menų sintezės siekimu nei jo paveiksluose sutinkamų „muzikinių formų“, kaip *sonata allegro* ciklinių dalių naudojimo arba kontrapunktinio vaizdinių elementų pynimo. Pats faktas, kad šios formos galėjo būti jungtos tapyboje, įrodo ne menų sintezės siekimo bandymus Čiurlionio kūryboje, o tik šių formų universalumą.

— Be abejo, esate susipažinę su ligšioline Čiurlioniana ne tik lietuvių, bet ir kitose kalbose.

Kieno nr kuriuos pasisakymus Jūs labiausiai vertintumėt ir kodėl?

— Iš visų straipsnių ir knygų apie Čiurlionį vienu iš taikliausių ir blaiviausių jo kūrybos apibūdinimų bei vertinimų reikėtų laikyti George Hanfmanno 1939 metų *Art Bulletin* atspausdintą trumpą Vorobjovo knygos recenziją. Šioje recenzijoje Hanfmannas (vienas iš nedaugelio vakariečių meno istorikų, kuriam yra tekę asmeniškai matyti Čiurlionio kūrinius jo vardo galerijoje Kaune) ne tik taikliai apibūdina Čiurlionio kūrybą, bet taip pat tiksliai ir ryškiai nustato jos vietą meno istorijos raidoje. Mano nuomone, Hanfmannui šitai padaryti yra pavykę geriau negu visai eilei kitų Čiurlionio kūrybos negrinėtojų iki pat šių dienų.

— Įdomi būtų Jūsų nuomonė ir dėl vis nesibaigiančio ginčo: ar buvo Čiurlionis pats pirmasis abstraktistas? Kiti vėl yra linkę jį laikyti surrealistinio meno pradininku. Kaip Jūs į visa tai žiūrėtumėte?

— Anksčiau negu būtų galima atsakyti, ar Čiurlionis buvo pats pirmasis abstraktistas, reikėtų rasti dar iki šiol nematytų paveikslų, kuriais remiantis būtų galima jį priskirti prie abstrakčių dailininkų... Remiantis jo šiandien išlikusiais darbais, tokie ar panašūs tvirtinimai neturi rimto pagrindo. Taip pat nebūtų prasmės Čiurlionį laikyti surrealistinio meno pradininku, nors jo darbuose ir galima rasti panašumų į surrealistų tapybą. Panašumų į surrealistų kūrybą buvo galima rasti ir šešiolikto šimtmečio olandų, flamandų ir italų dailininkų darbuose. Tiksliau būtų į Čiurlionį žiūrėti ne kaip į abstrakčio meno pradininką, bet kaip į dailininką, ėjusį tam tikrais atžvilgiais panašiu keliu kaip Kandinskis, ar Kupka, kurie abstrakcinį meną pasiekė, bent dalinai vadovaudamiesi muzikinėmis analogijomis. O artimumą surrealistams, tarp kitko, gal būtų galima įžvelgti Čiurlionio dėmesiu psichologijai, nors ir ne freidinei, kuri padarė tiesioginės įtakos surrealistų kūrybai.

— Daugeliui M. K. Čiurlionis yra didžiai autentiškas lietuviškos dvasios reiškęjas. Ar su tuo sutiktumėt? Kur ir kaip, Jūsų nuomone, ta lietuviškoji dvasia yra akivaizdi Čiurlionio kūryboje?

— Lenkiant galvą prieš Čiurlionį, kaip „didžiai autentišką lietuviškos dvasios reiškęją“, nereikėtų užmiršti jo dalinai vokiškos kilmės bei stiprios lenkiškos kultūros įtakos jo kūrybos formavimosi laikotarpiui. Jei šiuos du pradus būtų galima laikyti tipingais visai lietuviškai dvasiai, tai tuomet Čiurlionis (pagal jo paties išdėstytas pažiūras straipsnyje „Apie muziką“) negalėjo kurti kitaip kaip tik „tikras lietuvis“. Taip pat mes turėtume prisileisti, kad visi esame „mistikai, muzikai, tapytojai, poetai“, gyveną fantastiniame pasaulyje. Tik tuomet galėtume Čiurlionį laikyti „tikros lietuviškos dvasios reiškęju“, o ne nuo visų atitrūkusiu individualistu ir internacionalistu. Bet tada iškiltų problema: argi tektų žiūrėti į beveik visus kitus mūsų dailininkus kaip į „tikrai nelietuviškus“?

— Artėjant M. K. Čiurlionio gimimo šimto metų datai, kaip siūlytumėte lietuviškai išsivijai ši

Dr. Mindaugas Nasvytis

Nuotrauka Madison Geddes

Pasirašė su dideliu pareigos ir atsakomybės jausmu.

„Draugo“ dvidėsimt antrojo romano konkurso jūry komisijos nars Dailios Mackalienės žodis premijos įteikimo iškilnėje

Kaip šių metų „Draugo“ romano konkurso jūry komisijos nars, leiskite ištarti kelis žodžius, vardu buvusios jūry komisijos, sudarytos Californijoje.

Teatriniam pasauly sakoma, kad nėra mažų rolių, yra tik mažai aktoriai. Literatūriniam pasauly sakoma, kad nėra didelių ar mažų darbų, yra tik gerai arba blogai atlikti darbai.

Mes dėkingi „Draugo“ atstovui kun. Pranui Garšvai, kuris patikėjo jūry komisijos svarbias pareigas mums, penkiems kaliforniečiams. Mes šį darbą stengėmės atlikti kuo geriausiai. Kelis savaites laikotarpį, prieš leidiniame skubėjimų sukūry, persiūdami rankraščius iš rankų į rankas, perskaitėme daugiau kaip tūkstantį mašinėlė rašytų puslapių. Tai penki romanai rankraščiuose, įvairiom temom. Nors ne visi romanai buvo vienodo literatūrinio stiprumo, bet kiekvienas iš jų penkių buvo savotiškai įdomūs. Už kiekvieno slapvardžio rymojo autorius, daug nemigo naktų praleidęs berašydamas, besistengdamas įpūsti gyvybę gimstančiam kūdikui, nuvogdamas minutes nuo poilsio, nuo šeimos, nuo kasdienio gyvenimo statomų reikalavimų. Mes

— Be abejo, surengsime minėjimų, koncertų ir kitokių pramogų Čiurlionui pagerbti bei jį priminti savo vaikams ir anūkams. Tačiau būtų galima pagalvoti ir apie kitokius Čiurlionio šimto metų gimimo datos paminėjimus, kaip pavyzdžiui: surengiant Čiurlionio studijų dienų didžiuosiuose Amerikos, Vakarų Europos ir kitų kraštų universitetuose. Į tokias studijas reikėtų pakviesti ne tik lietuvius, bet ir kitataučius meno specialistus: dailininkus, meno istorikus, muzikologus ir kitus asmenis, kurie domisi, ar galėtų domėtis, Čiurlionio klausimu. Gal būt, pavyktų susitarti su didžiosiosios muzikos plokštelių gaminimo bendrovėmis dėl Čiurlionio jubiliejinio albumo išleidimo. Šios bendrovės galėtų pasirūpinti ir tokio albumo platinimu. Ne pro šalį būtų išspaus-

jubiliejų atšvęsti ir kokius darbus čia tokia proga reikėtų atlikti?

— Be abejo, surengsime minėjimų, koncertų ir kitokių pramogų Čiurlionui pagerbti bei jį priminti savo vaikams ir anūkams. Tačiau būtų galima pagalvoti ir apie kitokius Čiurlionio šimto metų gimimo datos paminėjimus, kaip pavyzdžiui: surengiant Čiurlionio studijų dienų didžiuosiuose Amerikos, Vakarų Europos ir kitų kraštų universitetuose. Į tokias studijas reikėtų pakviesti ne tik lietuvius, bet ir kitataučius meno specialistus: dailininkus, meno istorikus, muzikologus ir kitus asmenis, kurie domisi, ar galėtų domėtis, Čiurlionio klausimu. Gal būt, pavyktų susitarti su didžiosiosios muzikos plokštelių gaminimo bendrovėmis dėl Čiurlionio jubiliejinio albumo išleidimo. Šios bendrovės galėtų pasirūpinti ir tokio albumo platinimu. Ne pro šalį būtų išspaus-

dinti ir tokiame albume reprezentuojamų kūrinių gaidos. Svarbiausia tačiau būtų išleisti gerai paruoštą, tikslią, gražiai iliustruotą (bet nebūtinai vien tik mokslininkams skirtą) Čiurlionio kūrinių monografiją, ne tik anglų, bet taip pat ir kitomis didžiosiomis Vakarų kalbomis. Tokia monografija privalėtų turėti kūrinių katalogą ir rinktinę bibliografiją, kartu nurodant Čiurlionio kūrybos tyrinėjimų padėtį bei šaltinius. Leidžiant šitokią knygą, didžiausi sunkumai galėtų iškilti ryšium su gerų dailininko reprodukcijų klišių, ypatingai spalvotų, gavimu.

(Redakcijos pastaba. Jau prieš eilį metų Chicagoje susiorganizavęs komitetas Čiurlionio monografijai leisti turėjo progos patirti, kaip mažai tokia proga gali padėti okupuotos Lietuvos kultūrininkai, kaip viskas priklauso nuo Maskvos, nuo jos įprasto „Niet“).

Dailės kūrinių konkursas Simo Kudirkos ir Romo Kalantos atminimui

Liet. gydytojų korporacijos „FRATERNITAS LITHUANICA“ Simo Kudirkos ir Romo Kalantos meno kūrinių konkurso jūry komisijoj maloniai sutiko dalyvauti: prof. Kazys Varnelis, Chicagos Miesto kolegijos meno profesorius, prof. Donald Brown, Roosevelt universiteto meno departamento prezidentas ir prof. Roland Genzel, Illinois Circle Universiteto meno profesorius. Dr. Balys Matulionis kviečiamas sutiko būti Komisijoj korporacijos atstovu.

Kūriniai konkursui turi būti pristatyti į Jaunimo centrą, 5620 S. Claremont, Chicago, Ill., ne vėliau š. m. gegužės mėn. 20 d., nes juos reikės išstatyti parodon gegužės mėn. 26 ir 27 d., kai L. Pasaulio ir Amerikos gydytojai susirinkę į savo metinį kongresą, o gyd. Korpl. „Fraternitas Lithuanica“ minės savo 65 metų gyvavimo sukaktį.

Premijoms fraternitiečiai pasiskyrė 1500 dolerių. Jūry komisija parodoj įvertins meno kūrinius ir paskirs dailininkams keltą premijų už geriausiai atliktus darbus.

Parodai ar parodomis užsidiarius, dailininkai galės savo kūrinius ir paskirs dailininkams keltą premijų už geriausiai atliktus darbus.

Ekonomistas ir numizmatikas J. Karys

Sunkiais išsivijus metais, ekonomistas, numizmatikas Jonas Karys įstengė parašyti ir išleisti tokius kapitalinius veikalus kaip Nepriklausomos Lietuvos pinigai (1953) ir Senovės lietuvių pinigai (1959 m.).

Šiemet, kovo 4 d., jis sulaukė 70 m. amžiaus sukakties. Yra gi-

konkursui romanų, išrinktasis „Abraomas ir sūnus“ buvo pats įdomiausias, su spalvingomis siužeto situacijomis, su pagrįstai psichologiškais veikėjų charakteriais ir, svarbiausia, labai aktualia tema iš lietuvių šeimų gyvenimo Amerikoje. Tėvo ir sūnaus santykiai paraleliai filosofikai palyginta su legendarine biblijos tema apie tėvą Abraomą, Dievui liepiant, aukojantį savo brangų sūnų Izacką anklaužo. Temos svarbumas, jos išvystymo forma, apgaubta šių dienų mūsų gyvenimo situacijoms, ir nulėmė premiją.

Baigdamas šį savo žodį, jūry komisijos vardu dėkoju laureatui Aloyzui Baronui, už nepavargstamą kūrybingumą. Dėkoju „Draugo“ administracijai, kad mumis pasitiko, o į visus mielus lietuvių kreipiusius su prašymu: skaitykite šį naują romaną, ir skaitykite taip atidžiai, kaip mes skaitėme rankraščius.

PR 8-3229
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

REZID. TEL. 239-4643
DR. K. G. BALUKAS
Akuteris ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepi, skambinti 374-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-šios ir California
Pirmad., antr., ketvirtad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 4:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-8046.

mės 1903 m. Skerų k., Zaslių v., Trakų apskr. Laisvės kovų savanoris, nuo 1936 m. Kauno monetų kalyklos viršininkas, nuo 1939 m. Vilniaus savivaldybės skyriaus direktorius. Aukštesniojoje prekybos mokykloje dėstė politinę ekonomiką ir pinigų teoriją. Vokietijoje buvo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas.

RACHMANINOVOS SUKAKTIS
Kompozitorius, pianistas, dirigentas Sergejus Rachmaninovas mirė 1943 m., sulaukęs 70 m. amžiaus. Mirė Californijoje. Vienas iš tauntingiausių rusų kompozitorių. Lavinosi Petrapilio ir Maskvos konservatorijose. Už pirmą savo operą „Aleksas“ ga-

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5819, rez. 388-2232
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perfm
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. 1 ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir penktad. 10—4, šeštad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN — EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepi, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 5-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akčių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namy — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7274
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Visi telefonai 652-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIE 2-4156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. 1 trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. HE 7-1168
Rezid. telef. — 329-2916

Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi dienr. „Drauge“.

vo Maskvos konservatorijos aukso medalį. Koncertavo įvairiuose Europos miestuose, jų tarpe ir Vilniuje. Yra sukūręs 3 operas, 3 simfonijas, 4 fortepiono koncertus, gausiai dainų ir religinės muzikos dalykų bei kitų kompozicijų. Yra išėjęsi jo atsiminimų knyga „Recollection“.

LATVIŲ PARODA IR KONCERTAS
Chicagos latvių centre 4146 N. Elston Ave. kovo 10 d. nuo 4 v. p. p. iki 9 v. v. ir kovo 11 d. nuo 10 v. r. iki 5 p.p. vyks sta meno bei rankdarbių paroda ir jungtinio Grand Rapids ir Kalamazoo latvių choro koncertas (šeštadienį). Rengia Chicagos latvių sąjunga.

DR. NINA KRAUCEL KRAUČELIONAITĖ
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepusi skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak.
Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5148
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadienis uždaryta

Ofiso tel.: 799-3720
IZOLDA M. RADVILA, M.D.
AKIŲ GYDYTOJA IR CHIRURGE
3235 W. VOLLMEYER
(Kampas 203 St. ir Kedzie Ave.)
Flossmoor, Illinois 60422
Valandos pagal susitarimą.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2886; rez. 448-5547

DR. J. J. SIMONATIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELANCE 5-4410
Rez. Gitevilių 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak.
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-11 ryto 2-8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta
Rezid. tel. WA 6-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRProspect 8-1223.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penktad. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-3123. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS (VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popie ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 656-4856
Val.: pirm. antr. ketv. 3-5 ir 6-8 penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Prieš nelauktą uždavinį

"Draugo" koncertas literatūrinės premijos įteikimo proga

VLADAS JAKUBENAS

Kasmetinis "Draugo" literatūrinės premijos įteikimas laimėjusiam romano konkursą, kaip tradicija, yra surištas ir su rimto lygio koncertu. Taip ir šįmet kovo 4 d. buvo numatytas operinių duetų bei dainų vakaras, atliekamas mūsų pasižymėjusių solistų; tai buvo Montrealyje gyvenanti Gina Čapkauskienė ir iš New Yorko atvykęs Kazys Yakutis. Neper ilgą sklandžiai sutvarkytą oficialią dalį pravedė Los Angeles mieste gyvenanti režisierė ir pastarojo "Draugo" romano konkurso jury komisijos narė D. Mackalienė. Po to jai teko ir nemaloni pareiga pranešti liūdną naujieną, kad dainininkas Yakutis, jau nuo savaitės pradžios viešėjęs ir repetavęs Chicagoje, susirgo aštrios formos laringitu ir koncerte dalyvauti negalės.

Tuo būdu Gina Čapkauskienė buvo pastatyta prieš nelauktą uždavinį: pačiai vienai atlikti visą programą, atitinkamą ją pakeičiant. Buvo įdėtos septynios operų arijos, kurių keturios ėjo koncerto pradžioje vieton numatytų operos duetų. Reikia pasakyti, kad kaip tik šioje dalyje buvo pateikti patys stipriausi programos numeriai. Gina Čapkauskienė parodė aiškios pažangos; yra daugiau išlyginimo tarp aukštesnio ir vidurinio registro, kuris anksčiau išsiskyrė tam tikru metaliniu aštrumu; koloratūriniai pasažai ypač abiejose Mozarto arijose žavėjo savo tikslumu ir lengvumu. Buvo atlikta "Vedrai carino" (Pamatysi, brangiausias) iš "Don Žuano" ir "Der Holle Rache" (Pragariškas kerštas) iš "Zauberfloete" (Užburtoji fleita); Gildos arija "Caro Nome" (Brangusis vardas) iš Verdi "Rigoletto" ir "Sempre libera" (Visuomet laisva) iš "Traviatos". Šioje dalyje pirmieji du numeriai buvo patys stipriausi. Daugiausia lyrinės nuotaikos lietuviškų dainų antroji koncerto dalis prisilaikė spausdintos programos. Lyrinis bel canto iš esmės nėra pati stipriausia G. Čapkauskienės sritis; vis dėlto pirmą kartą atliekamoje G. Gudauskienės harmonizuotoje liaudies dainoje "Apynėlis" buvo spalvingos atskirų posmų individualizacijos. Pati daina gracingai apipavidalinta, sekant K. V. Banaičio mėgiamą variacijų formą. Kiek mažesnio išpūdzio paliko irgi pirmą kartą atlikta B. Budriūno "Mano meilė" (D. Mitkienės žodžiais). Ryškiausiai praskambėjo Vl. Jakubėno "Mėlyni varpeliai", atlikti kiek lėčiau ir lyriškiau, kaip įprasta, bet išpūdingai ir įtikinančiai.

Toliau programa buvo tęsiama be pilnos pertraukos; greičiausiai dėl to, kad, taip staigiai pasikeitus programai, nebuvo galimumo pateikti pilną koncerto dalį užpildančių dainų. Po trumpų pauzų duotos dar trys operų arijos: "Mano brangus tėveli" iš "Gianni Schicchi" ir "Musetos valsas" iš "Bohemos" (abi G. Puccinio), ir "Beprotystės scena" iš G. Donizetti "Lucia di Lammermoor". Tos arijos, kad ir sklandžiai atliktos, atskleidė tam tikrą solistės balso nuovargį, jaučiamą daugiau "bel canto", negu koloratūrų srityje. Tai yra suprantama, turint omenyje programos papildymus, kuriuos vi-

Gina Čapkauskienė dainuoja Draugo koncerte — literatūros šventėje kovo 4 d. Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

sus teko sutalpinti vienoje, neproporcingai išaugusioje pirmoje koncerto dalyje. "Bisui" dar buvo atlikta populiari V. Kuprevičiaus "Lakštingalos giesmė". Ginos Čapkauskienės asmenyje turime tikrai pajėgų dainininkę; malonu, kad ji nepasitenkina jau pasiektu lygiu, bet nuolat dirba, siekdama tolimesnės pažangos. Šį kartą, be užbaigtesnio muzikinio išpildymo, pažymėtinas taipgi žymiai geresnis apsipratimas su scena ir mokėjimas susidaryti gerą scenišką išvaizdą.

Koncerto akompaniatorium buvo žinomas Chicagos amerikiečių visuomenėje akompaniatorius Tex Richardson. Jis akom-

panavo puikiai, tiksliai sekdamas soliste, švaria technika ir subtiliai švelniu užgavimu. Tikrai sakant, kai kur net per švelniai solistinėse ar dinaminėse vietose. "Draugo" koncertuose šiaip akompanuodavo lietuviai pianistai; Chicagoje gerų akompaniatorių turime net perteklių savam pareikalavimui. Tačiau visuomet gali būti netikėtų aplinkybių, nukreipiančių įvykių eiga kitaip negu norėtusi. Tikime, kad taip buvo ir šį kartą.

Koncertas surinko pilną Marijos salę publikos. Tiek premijos laureatas Aloyzas Baronas, tiek ir viešnia solistė Gina Čapkauskienė buvo itin šiltai publikos priimti.

Salvatore Quasimodo

DIENOS BAIGMĖ

Vienišą mane randi, Viešpatie,
tavo dienoje,
uždarytoje bet kokiai šviesai.

Netekus tavęs, pametus
meilės kelią, baimė apėmė mane,
ir netgi neįėjau malonumo
savo jaudinančiam dainavime,
kuris džiiovina mano polėkius.

Aš tave mylėjau ir mugalėjau;
gesta diena,
ir gaudau iš padangės šešėlius:
kaip liūdna mano kėniškai
širdžiai!

ANGELAS

Baltų balčiausias, angelas mėga
rožiniame ore,
gulėdamas ant šono,
Savo gražias rankas sudėjęs
kryžmais ant krūtinės.

Mano balsas jį pažadina,
ir jis man šypsoi;
žiedadulkėm aplipęs
nugulėtas jo skruostas.

Jis dainuoja; nepermatomas
aušros dangus man pažeidžia širdį.
Angelas yra mano;
aš jį laikau sustingusį.

KAREIVIAI VERKIA NAKČIA

Nei Kryžius, nei vaikystė,
nei Golgotos kūjis ar angeliškas
prisiminimas neišgali palaužti karo.
Kareiviai verkia nakčia;
prieš numirdami, jie stiprus, krinta
papėdėn žodžių, kuriuos išmoko
ginkluotuose gyvenimo daliniuose.
Numeriai, anoniminiai mylėtojai,
kareiviai lieja ašaras nakčia...

SENOVINĖ ŽIEMA

Noras tavų šviesių rankų
liepsnos prietemoje:
jos kvepia žuobu ir rožėmis;
mirtimi. Senovinė žiema.

Paukščiai ieško grūdų,
ir staiga sniegas juos užkloja;
panašiai ir su mūsų žodžiais.
Truputis saulės, angelo žėrėjimas,
o paskui migla; ir medžiai,
ir mes, paryčiu sulikti iš oro.

VEJAS PRIE TINDARI

Tindari, aš žinau tavo švelnumą
tarp plačių kalvų, pakilusių virš vandens,
prie malonių dieviškų salų;
šiandieną tu puoli mane
ir linksti į mano širdį.

Aš kopiu į viršūnes, į tuščias prarajas,
skęstančias pušų vėjuje,
ir mano linksmą draugiją
kaip garsų ir meilės banga,
nitolsta toli,
ir tu paimi mane,
tu, iš kurios prisimeniam blogį,
ir šešėlių bei tylos baime,
nuolatinio švelnumo prieglobą
ir sielos mirtį.

Tau nežinoma žemė,
kur aš kasdieną skęstu
ir maitinu slapčius skiemenis;
kita šviesa tave nušviečia pro langus
tavo naktiniuose rūbuose,
ir ne mano džiaugsmas ilsisi
ant tavo krūtinės.

Ziauri yra tremtis
ir mano ieškojimas darnos,
kuri turėjo baigtis tavėje,
šiandieną pasikeičia į amžiną baime
nemirti.

Ir kiekviena meilė yra šydas liūdesniui,
tylus žingsnis į tamsą,
kur tu man pagelbėjai
karčią duoną sulaužyti.

Tindari, ramioji, sugrįžk,
švelnioji drauge, pažadink mane,
kad nuo uolos aš iškilčiau į padangę
ir nežinantiems dėdžiau bijas,
koks stiprus vėjas mane musinėse.

Išvertė P. GAUČYS

Salvatore Quasimodo, italų poetas (1901-1968). Duoną pelnyti įsigijo inžinieriaus profesija, bet, vieno kunigo įtikintas, pagrindinai studijavo senovės klasikinės kalbas. 1959 m. jam buvo suteikta Nobelio literatūros premija "už kūrybą, kuri su klasikine ugnimi išsako tragišką mūsų laikų jausmą". Quasimodo nebuvo optimistas, tačiau jis niekad neprarado vilties. Jis stengėsi žodžiais, kurie yra poeto įrankiai, būti ne oratoriumi, o "sąpnų kūrėju". Visom jam įmanomom priemonėm jis siekė nuvesti sau ir mum visiem gyvenimo prasme ir žmogaus paskirtį pasaulyje. Kukliai, bet įtikinamai jis mus mokė būti stipresniais ir drąsesniais, pakilti aukščiau kasdieninio gyvenimo smulkeniškumo ir pakilti aukščiau žmogaus žiaurumo. Jis buvo sukilęs prieš tironiją ir mirtį, prieš karus ir žmogaus naikinančias užmačias.

Jis idealizavo savo gimtąją Italiją su jos apelsinų, citrinų ir eukaliptų kvapimais bei garbinga kultūra, kurios liekanos primena praeities laikus. Tuo atžvilgiu būdingas jo elerastis "Vėjas prie Tindari", kuris laikomas vienu jo geriausių. P. G.

Taip ir nebesimatēm

Jurgis Jankus

Su Anastazu Šarka pasižinom gerą dvidešimtmetį, bet tik iš tolo. Jis žmogus buvo ramus, turėjo pastovų darbą, ateidavo į parengimus, čia daugiausia laiko praleisdavo prie baro, besišnekučiuodamas su pažįstamais. Girtu jo niekas irgi nematė. Priešingai, parengimui artėjant į galiausiai galą, jis ne vieną kartą padėdavo išvesti paskutinį bičiulį, besispyrijantį, kad, trauk jį visus devyniolika kreivų velnių, jam dar ne laikas namo, kad čia pačios smagiausios valandos dar tikrai prasideda.

Arčiau susipažinom, kai praeitą žiemą išėjo į pensiją. Tada pradėjo užveidinėti. Iš pradžių gal kartą per dvi savaites, paskiau dažniau, o į pavasarį jau beveik ir kas dieną. Tada tesužinojau, kad jaunystėje Anastazo būta ne tik judraus, bet ir ryžtingo. Jis už Lietuvą mušėsi su bolševikais ir su bermontininkais. Iš padaugpilio parsinešė ilgą randą dešinėje kojoje. Bolševiko kulka perskrodė šlaunį ir blauzdą. Net ir dabar tebežymu, lyg baltai mėsų botagu kas būtų perkirtęs. Buvo ir Klaipėdos sukilime, o tarpuose spėjo pabaigti keturias klases ir dar įsigyti teisę dėstyti pradžios mokykloje. Paskum per eilę metų tą teisę pakeitė jau pilnu mokytojo cenzu.

— Svaiojau baigti universitetą, — pasakojo, bet kai įklimpau kaime, tai ir pasilikau. Pakaunėn atsikelti nepavyko. Žinai, tam reikėjo gerų pažinčių ir lankstumo, o aš vis

buvau kietoko sprando. Kas patiko, atrodė, kad taip ir reikia. Ką čia girsi, kad daroma, kaip reikia. Aš pats visada viską dariau, kaip reikia, ir už tą jokių pagyrų neprašiau. Bet jeigu kas nepatiko, nutylėti nemokėjau, o su tokia palaida vėpla toli nenuvažiuosi. Ne tik Lietuvoje, niekur pasaulyje su palaidu liežuviu toli nenuvažiuosi, — išvedžiojo, dėstydamas tvirtas pažiūras į kasdienos reikalus ir pasakodamas savo gyvenimo nuotykius.

O tokių nuotykių būta ir liūdnų, ir smagių, ir juokingų. Jų fone ir pats Anastazas mano akyse įgijo kitokios vertės ir kaip vyras ir kaip žmogus. Tik viena bėda, kad praeitis yra ribota. Jai perkratyti tereikia tik tiek laiko ir daugiau nė minutės. Tie patys įvykiai pradeda grįžti atgal. Tie patys juokai, tie patys pasakymai, o paskum ateina tylą. Būdavo užėina, pasikeičia pora žodžių ir tylime. Net ir laikraščių žinias bekomentuodavom tik vienu kitu žodžiu. Iš kur tu žmogus ir tu naujų komentavimų kiekvieną dieną besurasi. Kai negalvoji, savi ir pasaulio įvykiai, rodos, galvotrukčiais lekia, bet kai sustoji ir pradedi tik į juos težiūrėti, atsiveria tuštuma. Todėl, būdavo, sėdime ir tylime. Nebepakentęs tylos, paimu pavartyti kokią knygą. Žinau, kad tai negera. Svečias sėdi, o tu lyg sakytum: "Ieškok, brolau, kopurės ir nešdinkis".

Vieną popietę sėdėjome mano kiemely. Aš skaičiau knygą, retkarčiais pakeldamas akis į

Anastazą. Jis sėdėjo plaukuotas rankas sunėres ant krūtinės ir žiūrėjo į garažo stogą, pasakum pakilo, truktelėjo kelnes aukštyn, nuėjo į kiemo galą, tarpais stabtelėdamas ir bato galu pasklaidydamas žolę. Jo kieme žolė buvo kaip kilimas. Žolė į žolę, laiškėlis į laiškėlį, o mano čia vienokia, čia vėl kitokia, paieškojęs gal net ir penkialapį dobilą užkroptum. Man kad tik žalia, ir gerai. Ne kartą svečiams pasijuokdavau, kad marga žaluma ne tokia nuobodi. Maniau, jog ir Anastazas darys priekaištų. Gal ir papriekaištavo, bet tyliai, be žodžio. Nuėjo ligi galo, palietė ranka žiedus bekraunančią juką, pastovėjo, pasižvalgė nuo vieno patvorio galo ligi kito ir vėl sugrįžo.

— Gėlių tai kaip dvare, bet pieva galėtų būti geresnė, — pasakė.

— Ar ne žalia? — šyptelėjau.

— Žalia tai žalia, tik ne visai vienoda.

Ir patylėjęs pridėjo:

— Ar tu šiaip suk, ar taip, o darbo ieškoti reikia.

Nustebau.

— Ar taip greitai galai nebesueina? — pratariau.

— Dėl galų tai ne rūpestis. Ne tik sueina, bet dar ir mazgelį galiu sumegzti. Tik laikas nebesueina. Rytą atsikeliu ir kai pagalvoju, kiek dar laiko ligi vakaro, tai net galva sukasi. Iš proto gali išeiti. Kartais ima rodytis, kad visi laikrodžiai vienas kitam pasimirkčiojo ir sustoję.

— Ar nebėra darbo apie namus?

— Apie namus viskas buvo tvarkoj, kai dirbau, tvarkoj ir dabar. Kiek ten to laiko reikia, jeigu neapleidi. Net ir tada dar likdavo laiko ir laikraštį paskaityti ir pas kaimyną nueiti. Ar tu šiaip kreipk, ar taip, o tų dešimties valandų, kurias sugaišdavau darbe, nėra kur padėti, nors ir pasiusk.

— Na jau, tik to nesakyk. Kad sakytu

kas nors kitas, gal ir suprasčiau, bet kad pats... Kiek metų išmokytojau?

— Skaitant tuos, kur dirbau tremty, bus kokie dvidešimt vieneri... — nutęsė.

— Tiek metų mokiusį kitus, nebegražu būtų mokyti. Būtų net sarmata. Bet tik pagalkov, kiek knygų yra neperskaityta, kiek dailės parodų ir galerijų neaplankyta. O pagaliau, ir čia pat apie namus kiek darbo. Kodėl nepamėgintum įsijungti į visuomeninį darbą. Kiekvienai lietuvių organizacijai verkiant reikia laiko turinčių žmonių.

Valandėlę tylėjom, tada Anastazas, žiūrėdamas į pirštus, prašneko.

— Knygu... Lietuviškas, galima sakyti, visas turiu ir visas perskaičiau. Kitas po du ir net tris kartus. Kiek čia tų mūsų knygų, tiek joms tereikia ir laiko. O angliškų... Mėginau, bet ne viską suprantu. Taip, rodos, gerai susišneku, bet knygai to neužtenka.

— Išmoksi, — įterpiau.

Anastazas tik numojo ranka, ir vėl nutilom. Patylėjęs įbedžiau nosį į knygą.

— Organizacijoms... — nutraukė mano skaitymą. — Organizacijoms reikia žmonių ne kur laiko turi, bet kur išmano ir žino, ką daryti.

— Kai pradėsi ir išmanysi, — nusišypsojau, pajutęs, kad reikalas eina į gerą pusę.

— Sakyčiau, kad po kurio laiko ir pradėtum išmanyti, tai vargu, ar tavo išmanymas nebus kitoks, kaip tų, kurie jau nuo seno dirba. Tik daugiau vargo atsiras. Antra vertus, kur tu rasi tokią organizaciją, kuri man tą visą laiko skylę užkimštų. Vienas susirinkimas per metus, keli posėdžiai, ir kas daugiau. Na, koks vienas parengimas. Salę išsluoti, kėdes sustatyti, už baro pastovėti. Už baro visada būčiau pastovėjęs, tik niekas nekvietė. O ką aš daugiau galiu? Sakyk ką?

Po to nebeužeidavo. Pagalvoju, kad bū-

siau žmogų įžeidęs. Kartais pavakariuokais pamatydavau praeinantį antra gatvės pusę ir nė galvos į mano langus nepasukantį. Nuo to toks mano pagalvojimas dar labiau sustiprėjo. Tik jau rudenėjant sužinojau, kad Anastazas tikrai susirado darbą didelėje krautuvėje, bet susitikti ir pasikalbėti nepasitaikė. Jis pas mane nebeužveidinėjo, o aš pats jo namuose anksčiau niekada nebuvau buvęs, tai dabar be jokio reikalo užtekti nebūtų net į galvą atėję. Ypač, kad tarp kitų rūpesčių, turėtu prisipažinti, jį visiškai ir užmiršau.

Gerokai po Kalėdų, praeidamas pro aludę, pamačiau prie baro sėdintį vyrą, kuris iš nugaros atrodė labai pažįstamas, nors iš karto ir negalėjau sumesti kas. Greitai einant, langas praslenka per porą akimirkėlių, o grįžti ir palangės žioplinėti buvo nepatogu, tai ir nuėjau, tik matytas vyras iš akių nenyko. Po kelinto skersgatvio dingtelėjo, kad jo būta panašaus į Anastazą. Jeigu būtų šeštadienis ar šiaip pavakarys, būčiau ir dėmesio nekreipęs, bet dabar buvo antradienis ir tik truputiukas po dešimtos iš ryto. Grįždamas atgal prie aludės sulėtinau žingsnius, pagaliau ir stabtelėjau. Tikrai prie baro sėdėjo jis, tas pats Anastazas, alkūnėmis pasirėmęs, tarp pirštų sukiojo pusiau nugertą stiklą alaus. Užėjau. Išgirdęs žingsnius, pasuko galvą į mano pusę.

— O ir pats čia! O aš maniau, kad į tokias vietas nevaikštai, — beveik sušuko, ir veidas nusišvietė šypsena nuo vienos ausies ligi kitos.

— Pamačiau patį ir užėjau. Kur dingai?

— Pamačiau... Kaip čia imsi ir pasisaikysi, kad po karčiamėles vaikštai, kaip ir visi kiti. Sakyk, troškuly suėmė ir užėjai. Bus čia teisybės.

(Nukelta į 4 pusl.)

TAIP IR NEBESIMATĖM

(Atkelta iš 3 pusl.)

— Iš tikrųjų, tik dėl paties... — pradėjo teisintis net pats to nejausdamas, bet jis nutraukė.

— Neimk į galvą. Aš tik juokauju. Ko pašaukt? To paties, — parodė į savo stiklinę, — ar ko stipresnio. Jeigu sakai, kad dėl manęs užėjai, tai aš ir perku. Juk mano svečias esi, ar ne?

— Jeigu nori, kodėl ne. Paprašyk burbono ant akmenų.

— Ant akmenų? Tokio negirdėjau. Ar jis supras? — parodė akimis į bartenderį.

— Bourbon on the rocks, — pasakiau garsiai.

— Dabar sumetu. Mes vis sakydavom, kad mūsų formai galvoje rocks, bet ligi tiek, kiek pats, nesumečiau. Aha, vadinasi, užpilk ant akmenų. Atsimeni, kai pirty pasiausdavom kibirą vandens ant akmenų, tuoj koks nors nuo viršutinio plauto tik lept ir tįso ant grindų. Bet aš tokio stipraus neimu. Tris keturis paimsi ir nuvirsi nuo kėdės. Va, pasiimu to bėrbiolo stiklinę ir galiu sėdėti pusę dienos. Ne pasigerti ateinu, tik kad nėra kur dėtis.

— Kodėl nebeužsiki?

— Kodėl? O ką veiksiu užsukęs? Šnekėtis nebėra nei ko, nei apie ką, o tik sėdėti ir kitam žmogui gyvenimą maišyti... Tiek, rodos, ir mano galvoje dar yra supratimo, nors kartais ima listi mintis, kad joje jau daugiau akmenų, negu tikro išmanymo.

Ir gera laiką patylojęs pridėjo:

— Buvau pradėjęs dirbti. Tur būt, girdėjai.

— Girdėjau ir kiek nustebau, kad vėl iškinkei.

— Išmetė...

— Kaip tai?

— Labai paprastai. Išmetė ir tiek. Aut, aut! — ir ką tu jiems padarysi. Motinai ir tėvui pasiskusi?

— Na, na, na, ne taip jau paprastai. Ims ir mes. Ar ten pat, kur pirma dirbai, buvai sugrįžęs?

— Ten senų nepriima. Krautuvėje buvau gavęs. Pasakysiu, kad darbas niebuvo blogas. Penktą valandą nueidavau, pavalgydavau. Krautuvėse daug nemoka, bet ir persipiešti nereikia. Keletą valandų prastitrynei, ir dešimtukas yra. Kai tada pasakei, kad darbininkų reikia, tai ir šovė į galvą.

— Na, klausyk! — užšokau. — Kas, kas, bent jau aš nesakiau, kad krautuvėse darbininkų reikia...

— Pala, pala, ir pats paklausyk! — net delnu į barą suplojo. — Pirmą ligi galo išklausyk. Sakei, kad reikia darbininkų organizacijose, ar ne? O ką tie darbininkai ten daro? Tik pinigų prašo, ar ne?

— Bet be pinigų...

— Žinau, kad be pinigų čia ir danties nepasikrapštysi. Reikia šipuliuko, eik į krautuvę. Taigi ir sakau, jeigu jau reikia dirbti, dirbkime, kaip išmanom. Ir žmonai tą pasakiau. O ji: "Žinokis, Tavo laikas, tavo galva, žinokis". Ir jai, matyt, buvo atsibodę, kad per dieną maišaus po kojų, kaip strilinkas po eketę. Taip mano mama sakydavo, kai nieko dirbti nebeuositverdavau. Ne viską išmėčiau organizacijom, pasilikau ir sau, bet vis tiek per tą laiką spėjau Lietuvii fondui porą šimtelii nusiųsti, šimtelį savo mokyklai. Sakiau, tegu padaro vaikams turtingesnę Kalėdų eglutę. Pensijos ir senesnių likučių mudviem su bobute užtenka per akis. Juk visą laiką dirbau, visą laiką kalviau tik sau, todėl ir pagalvojau, kodėl nepadirbėti nors prieš mirtį dar ir kitiems.

— Pats, gaila, nebuvau, bet girdėjau, kad ir Kalėdų senelį gerai suvaidinai.

— Matai, nebuvai, o reikėjo ateiti. Žodžiais, sakai, vis lengviau veikti, kaip buvimu. Ir tikrai, kad lengviau. Pašnekeėjai, pašukavai, ir visi tave žino. Tuoj pagauna laikraščiai, televizija. Nekalbu apie mus. Kas mus į televiziją išleis, bet apskritai ir mes savo tarpe to siekiame. Ima kas nors laikrašty ir parašo. Jei ne laikraštis, ir pats nebūtum žinojęs, kad Kalėdų senį suvaidino Anastas. Žmona manęs kitaip ir nevadina, kaip Anastu. Korespondentas iš jos, tur būt, nugirdo. Mama vadindavo Anastuku. Net šluotražiu per plikas kinkas uždegindama kitaip nėra pavadinusi. Dabar, matai, jau net korespondentui į Anastus išėjau. Paaugau! Ligi Anastazo dar nepritempiau, bet vis šis tas.

— Kad ir pats... Kam tokius niekus širdin dedi? Gal ne korespondento galvoj, bet spautuvėj pora raidžių nutrupėjo. Pats nebuvau. Prisipažinsiu, kad tikrai gailiuosi ne-

buvęs. Bet visa kita jis labai gerai parašė, ar ne? O apie balsą tikrai šventą teisybę pasakė. Juk sakai žodį, ir jis atskamba, kaip iš metalinės cisternos, kaip iš kubilo kokio. Kai pasakojai savo istorijas, negalėjau atsigerėti ir balsu ir tuo, kaip moki viską juo pasakyti. Žinai, jeigu jis būtų nuperkamas, daugumas profesionalų aktorių nežinia ką pačiam už jį atiduotu.

Mano pagyrimas Anastazo, atrodė, visiškai nepasiekė. Jis užsikniaubė ant baro ir, net nemirkčiodamas žiūrėjo į baigiantį išvesti alų, lyg pro jo gelsvumą norėtų pamatyti tą, kam pasakyti žodžių trūksta. Neturėdamas ko veikti, basčiojau piršto galu į burbono plūduriuojančius ledo gabalėlius. Kitam baro gale bartenderis sėdėjo, nugara atsiremęs į sieną, ir raudonu plastikiniu krapštuku badė tarpdantes. Karčemoje tyla buvo tokia, kaip karštam vasaros sekmadienio vidurdieny Lietuvos laukuose, ir tam tylume Anastazas pats vienas pradėjo juoktis. Ne kikitenti, bet tikrai juoktis. Iš pradžių vos girdimai, bet tolyn vis garsyn, keistai paprunkšdamas, paskum staugai nutrūko.

— Balsas... Je, balsas, — pagaliau prašneko. — Ne viskas gera žmogui turėti, ką turi. Ir tą patį turėti ne visiems vienodai išeina. Nuo ko vienas tunka, kitas šunų lodyti išeina. Tą Kalėdų senelį mūsų mokykloje atlikau iš tikros širdies. Būty kiauylstė savo vaikus palikti už durų, o aniems atiduoti viską. Pagaliau, ką mūsų vaikai turi bendra su amerikiečiais? O gal ir ne. Gal ir ne. Iš tikrųjų jie turi daugiau bendra, negu mes norime prisipažinti, bet ką padarysi, kad neprisipažinti kartais smagiau. Šnekam ir nuo šnekėjimo tvirtesni jaučiamės. Bet ką aš čia... Pats apie tokius dalykus gali ir geriau išmanyti ir geriau pašnekėti. Va, jeigu greton stotume su šluota arba su mapu... Beje, kaip reikėtų lietuviškai pavadinti mapą? Tiek lietuviškų rankų jį čia švaistė, o kaip jam vardas?

— Nežinau, — staiga užkluptas atsakiau. — Gal kokia mazgotė, — pagalvojęs pridėjau. — Tokio prietaiso Lietuvoje neturėjom.

— Tai mat. Daug dalykų neturėjom, o norim, kad mūsų vaikai būtų tokie, kaip mes tenai buvom. O ir tenai ar ne visokių buvo?

— Žinoma, kad buvo, — pritariu, nesumesdamas, kur jis suka.

— Bet čia kitoks kraštas. Pasiučiausia, kad čia viskas taip pat ir ne taip pat. Į spalio galą vieną rytmetį baigiu vaksuoti grindis. Mašina tyliai buržia, aš seku ją kartais paniūnuodamas, kartais pašvilpdamas, kreiva akim pažiūriu į laikrodėlį. Dar vieną kampa grindų apsuksiu ir galėsiu pradėti judėti sandėlio link. Būti valytoju irgi reikia mokslo. Pabaigsi anksčiau, tuoj Maikas vėl lieps kur nors bėgti, o tas kur nors, bus tiek darbo, kad sušilęs ligi pat paskutinės minutės plėšies ir tai gerai nepadarysi. Per tiek metų išmokau viena akim žiūrėti į darbą, kita į laikrodį. Išmokau pertraukas pasidaryti vidury darbo, bet niekada tarp darbų. Tą rytą bebaigiant vaksuoti, atėjo bosas, atsistojo ir žiūri. Sakau, velnias, laukia, kad pabaigčiau čia ir tuoj lieps kurs nors kitur bėgti. Dažniausiai ką nors pakelti, ką nors iš vieno kampo pemeisti į kitą. Kvalilo ieško, galvoju. Išgraužk, ponuli. Vieną akį įremiu į laikrodį ir taikau, kad liktų tik dešimt minučių: penkios nuvežti į vietą mašiną, o kitos penkios nusiprausti ir persirengti. Sakau, ką čia akis išpyres bestovi, gali nueiti ir pats pasidaryti. Dar net porą minučių užtęsiu, išjungiu mašiną ir pradėdu tvarkytis net galvos nepakeldamas. "Puikiai padaryta", priėjęs pasakė. "Kaip patinka čia dirbti?" "Darbas yra darbas", atsakiau. "Ne visada gali pasirinkti tokį, kuris labiau patiktų". "Kaip patiktų viršų?" Žinai — tarnautojų užkandinė, parodų salė ir dar pora mažesnių patalpų. Tenai būtum kaip ir pats sau bosas. Džekas nuo Naujų Metų išeina, galėtum paimti jo darbą. Čia gali kažin kaip išblizginti, dešimtą valandą atidarys duris, po penkių minučių vėl bus kaip pirštu neliesta. Net gaila tokio sąžiningo darbo. Tenai kas kita. Daug kas užaina, bet visi švarūs ir tokiai vietai nelengva surasti gerą vyrą. Bet apie tai pasikalbėsim paskum, o dabar užėik į viršų. Ponas Reed nori pasišneškėti". "Reed"? — nustebau. "Kas pors negera"? "Nežinau. Tik liepė pašaukti ir viskas. Argi jis man pasakys. Manau, kad nieko bloga. Jeigu būtų kas bloga, man lieptų pasakyti, o dabar nori pats. Kas žino? Duok mašiną, aš padėsiu į vietą, o pats negaišk", beveik ištraukė iš rankų ir nusistūmė per krautuvę. Pasilikau bestovįs. Pažiūrėjau į rankas — jos atrodė pakankamai švarios, bet, vis tiek, užėjau išvietėn ir apsiplaviau.

(Bus daugiau)

Turime švarų vaikų detektyvų veiklą

AUG. RAGINIS

Nijolė Jankutė, SAMO EZERO SEKLIAI. Išleido Liet. knygos klubas Chicagoj, 1972 m. Kaina \$4.00.

Autorė nebėra naujokė lietuviškoje vaikų literatūroje. Čia turime ketvirtą jos knygą. Anksčiau pasirodė "Žebriuko nuotykių miške", "Danutė stovyklauja" ir "Kaip Algiukas vėjo ieškojo". Šiuose veikaluose ji pasirodė kaip įdomi pasakotoja, taikli savo žodyje ir artima bei pastabi mažųjų pasauliui bei reikiamai detali. Štai skaitome apie Algiuką, pasidariusį aitvarą: "Kad matytų kur skirsti, Algiukas jam išpiešė akis ir dar pridėjo besišypsiančias lūpas" ("Kaip Algiukas vėjo ieškojo").

"Samo ežero sekliai" yra didesni už Algiuką. Stambesni ir žygiai. Turinys sukasi apie tai, kaip Rimui pasiseka per vasaros atostogas išaiškinti deimantų vagį. Nijolė Jankutė gyvai varo intriga, nuotykių vejasi nuotykių — ir taip ligi pat knygos pabaigos. Jos žodis ryškus, lengvas mažesniai ir didesniai skaitytojui. Trumpai drūtai, turime švarų vaikų detektyvų veiklą, būdingą šiam žanrui, kuriam yra gerų pavyzdžių tarptautinėje literatūroje. Autorė savo pasako-

jimui duoda atmosferą — prie ežero, provincijos nuošalumoje atskleisdama mažą pasaulėlį, kuriame eina įtempta vaikų drama. Personazai užbrėžti ryškiai, nors tenkinantis tik vienu kitu išorės bruožu, — tas storas, anas šluabas, trečias vėl kitoks. Vaikų literatūrai tai gan įprastinis pasivadavimas. Nijolė Jankutė, savo žodį vartodama taupiai ir taikliai, nesileidžia į gamtos aprašymus, bet, jeigu kur reikia, esti vaizdi ir įspūdinga: "Rimas įbedė akis. Tikrai, ten, kur rodė Alės pirštas, vos matėsi maža valtelė. Ji buvo jau praplaukusi didžiąją pušies salą ir suko į vieną iš mažųjų, kurios tartum žali kupstai pūpsojo viduryje mėlyno ežero" (66 p.).

"Samo ežero sekliai" atliepia į dažnai girdimą reikalavimą: duokite mūsų vaikams Amerikoje literatūros iš tos aplinkos, kurią jie pažįsta. Jei sutikti su tokia teze, savaime atkrita siužetai iš Lietuvos — jos istorijos ar naujesnių laikų. Juk tai nėra tokių vaikų aplinka. Šiame veikale nerandame kokių nors lietuviškų pėdsakų — jis savo dvasia galėtų būti tarptautinis. Lietuviški vardai, pavardės čia nieko nepri-
deda. Tad belieka pati kalba.

Nijolė Jankutė-Užubalienė

Nuotr. V. Kauliaus

Mano galva, dar nėra jokia norma ar argumentas, kad, jeigu pareiga mažuosius įvesti ir į nepažįstamus laukus. Jeigu taip ties, tai pagal šią galvosensą reiktų vaikui supinti intrigą ir ją su-
kia vairuotis ir suaugusiems. (Nukelta į 7 psl.)

are you
earning
enough
interest
on your
savings

CHOOSE FROM

6% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5³/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¹/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO
LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly
PASSBOOK SAVINGS
ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY
PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
- On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

Antikomentarai

PRANAS VISVYDAS

Man patinka žodžiai: kovas, kova, kovoti, kovingas.

Užuot sakęs — veikiu, dirbu, rašau, skaitau, kalbu, su pasidžiaviu sakau — aš kovoju.

Tokiu būdu jaučiuosi tvirtas ir skaidrus kenčiančios tėvynės aki-vaizdoje. Aš kovoju už ją.

Aišku, tai tik iliuzija, nes mano "kova" prasideda ir baigiasi kukliu darbu ir dar kuklesniu rašymu.

Blogiausia, kai su tuo "aš kovoju" kartais be pagrindo ant galvos užsimetu karžygio vainiką ir įsivaizduoju, kad šalia žvanga ginklai, sproginėja bombos ir pylimą šturmuoja nesuskaičiuojami priešai. Ką daryti?

Ogi sekti Margirio pavyzdžiu!

Mūza pagarbinkit, vyrai!

Perskaiciu Juozo Kojelio straipsnį "Momentas jėgoms suglausti" (Aidai, 1972, Nr. 9) ir žaviuosi jo pagarba Mūzai. J. Kojelis rašo: "...kūrėjų dvasią kūrybiu nerimu pripildo ne tik ramus jūrų ošimas, pievų žydėjimas, kalnų ramybė, bet ir ginklų žvangėjimas. Mūza — nežmogus. Ji neišsigąsta patrankų šūvių nei bombų sprogdimo".

Bravo. Pritardamas ploju. Mūza — ne bailė. Ji efemeriška! Sudaryta iš septynerių nekūniškų substancių. Pasiekti jos negali joks karo pabūklas. Net hidrogeninė bomba. Ji — deivė! Nuostabus įkvėpimo šaltinis!

Kas kita su bėdžiais žmonėmis ir gyvuliais. Jiems lemta drebėti. Bomboms sprogtant, jie bijo netekti kojų, rankų, akių, galvos...

Tegul tai patįsruošia poetas. Pasiskaitykime B. Brazdžionio eilėraštį "Kareivio pasaka", parašytą karo metu (1944.VII.19). Eilėraštis prasideda prasmingu vaizdu, kurio užmiršti negalima:

Ant upės kranto jie sėdėjo trys: Suva, piemuo ir sužeistas karys.

Kiek čia patetikos! Toliau kareivis ima pasakoti savo žygius, su širdgėla prisimindamas kovoj kritusius draugus. Trečiame posme jis prisimena gimtojo krašto gamtą, jam vaidenasi vienmetis sūnus, žmona, namai. Kai jis nori ištarti žodį "jaunystė", žodis ir posmas staiga nutrūksta.

Ir prie jų kojų sprogo sviedinys.

Po ilgo daugtaškio skaitome:

Taip baigiasi kareivio gyvenimo pasaka. Sprogo sviedinys... Neliko nei piemens, nei sūns, nei tėviškėn grįžtančio žmogaus.

O mūza? Ji ramiausiai skraidė padangėje, viską matė ir vėliau įkvėpė poetą parašyti tokį jautrų eilėraštį.

Hamletas pataria vaidintojams neperžengti ribų, neperdėti; vaidinimas turi atlipti gamtai; žodis veiksmui ir veiksmas žodžiui.

Kiek kartų panašiu patarimu kreipiuosi į save patį, drauge prašydamas tragedijos deivės Melpomenės dvasinės paramos, kad tik neperžengčiau gamtos ribų, kad tik neperdėčiau gyvenimo scenoje.

Ilgai galvoju, kuo galima būtų pakeisti veiksmažodį "perdėti". Jis toks dviprasmiškas. Su juo kai kada galima įsivelti į nepatogią situaciją ir suardyti rimtą vaidinimą.

Viena eilutė ar vienas žodis kartais netyčia daugiau parodo, negu nuo žodžių tunkančios knygos.

Tebūna eilutė kaip lapas fygos.

Paklodės, antklodės, staltiesės, kilimai reikalingi lovoms, sta-

lams, grindims, sienoms. Tik ne laikraščiams.

Kitaip galvoja kai kurie mūsų publicistai, savo straipsnius ma- giškai paversdami patiesalais ar net golfo aikštėmis. Jų raštuose nėra nei galo, nei saiko. Savo au- diniuose jie vis įrodinėja, kad Lie- tuva yra rusų pavergtas kraštas; arba, kad žmogus, įbrides į van- denį, sušlampa; arba, kad mieste gyvena daug šeimų, todėl yra ir daug dūmų. Publicistai mėgsta apie tą patį dalyką šnekėti iš įvai- rių kampų.

Blogiausia, kad visa tai jie va- dina literatūra, kurią, kaip reikš- mingų minčių turtą, jie pasinešę saugoti archyvuose. Nenorėčiau būti archyvu.

Eišteinas, užklaustas, ar jis savo mintis užrašęs dienoraštyje ar blanknote, drūtai atsakė: Nel Klausėjas nustebo ir prisipyres prašė paaiškinti. Mokslininkas prisipažino, jog ištisą gyvenimą originalių minčių turėjęs labai nedaug. Taigi nebuvo ko užsira- šinėti, nes porą minčių juk galima lengvai atsiminti.

Renoiro dailės darbų paroda Chicagoje

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Šiuo metu Chicago's Meno institute vyksta viena iš pirmųjų šiuometinių meno parodų, pristatanti individualaus tapytojo meno kūrinius, tai žymaus prancūzo dailininko Renoir'o meno paroda, kuri čia tęsis iki bal. 1 d.

Pierre Auguste Renoir (1841—1919) neturtingo tėvo sūnus, su- laukęs trylikos metų ir persikė- lus visai šeimai į Paryžių, jau mokėsi keramikos dirbtuvėje de- koravimo. Čia jis piešė gėles ir figūras, o laisvu laiku Louvre muziejuje darė klasikinių figūrų skečius. Septyniolikmetis Renoiras jau buvo pasirošęs profesionaliam keramikos dekoravimo darbui, bet, išradus mechaniską šių daiktų gamybos metodą, Renoi- ras paliko be profesijos. Praradęs savo komercinę profesiją, pradė- jo mokytis piešimo meno Glyre

studijoje, kurioje susitiko su ki- tais būsimaisiais impresionistais dailininkais.

Kadangi Renoiras buvo vienas iš pagrindinių impresionizmo pradininkų, todėl ir jis, kaip ir kiti impresionistai tapytojai, pa- likęs studiją, išėjo piešti į Pary- žiaus gatves, į gamtą. Palikęs grandiozines ir dramatinės ro- mantikų temas, pasirinko "ne- reikšmingus", paprastus, kasdie- ninius daiktus.

Šioje Renoiro parodoje, suside- dančioje iš daugiau kaip 80 pa- veikslių, matome gamtos vaizdus, gėles, šokančias poras, portretus, piano skambinančias ar knyga skaitančias mergaites, dailininką, piešiantį savo sode, besimaudan- čias moteris. Renoiras savo me- no kūriniuose mums rodo džiaugsmingą ir lyrišką 19-tojo šimtmečio gyvenimo realybę. Jo

Paryžiaus gatvės, kavinės yra linksmos, spalvingos, nuotaikin- gos. Jam Paryžius yra šviesus laimės, judėjimo, šilumos ir žy- dinčių gėlių miestas. Jo žmonės nutapyti poilsyje ar pramogau- jančios nuotaikos laike. Renoiras gyvenime matė tikrai gera, ir to- dėl jam nereikia filosofuoti apie gyvenimą, nes pats gyvenimas yra prasmingas.

Dailininkas Renoiras buvo to- kia figūra meno istorijoje, kuri nieko naujo nešė į meną ir neturėjo įtakos tolimesnei meno raidai. Jis pradžioje piešė taisyk- lingame, tradiciniame, akademi- niame stiliuje. Susipažinęs su dailininku Monet, kurio paveiks- las "Impresionistinis saulėtekis" davė vardą 19-tojo šimtmečio pabaigos menui-impresionizmas. Impresionizmo tikslas buvo pa- gauti pirmąjį vaizdo ar daikto

Pierre Auguste Renoir Kairėje — "Šokėjai", žemai — "Skaitančios mergaitės". Iš Renoiro darbų parodos Chicago's Meno institute. Renoiro paroda ten vyksta šiuo metu, uždarama balandžio 1 d.

Nebuvo patenkintas jam uždėta impresionizmo etikete ir jautėsi išsisėmęs. Jis vis tikėjo, kad me- nas turi būti pastovus, jis nepa- sitikėjo nuolatiniu jo keitimusi. Todėl 1882 m. išvykęs į Romą ir ten pamatęs Rafaelio meno še- devrus, sugrįžęs pareiškė: "Paga- liau aš priėjau išvados, kad ne- moku nei tapyti, nei piešti". Su- sižavėjęs renesanso laikų menu, pats užsimojo piešti renesanso stiliumi.

Naujasis Renoiro stilius pe- riodas pasižymi aiškiu pasikeiti- mu. Renoiras nusprendė discip- lnuotai išsibulinti piešime, apyboje ir kompozicijoje. Ir nors šio laikotarpio jo kūriniuose daugiau matomos linijinės ir aiš- cios žmogaus figūros, tačiau jo tūrinio fonas paliekamas imp- resionistinės. Šiuo dailininkas pasiekė kombinaciją, kurioje me- no kūrinys yra ir intymus, ir kar- tu labai apskaičiuotas, formalus. Šiame prieštaraujantys elementai vienami be jokių aiškinimų pa- ties Renoir pasakymu: "Šiandien, je bandu mene viską šašinti, bet joje pa eklekt galėtų būti šašintas, jis nebūtų me- nas".

Nors Renoiras ir toliau piešė gamtos vaizdus, gėles ir natūr- mus, tačiau vėliausiam savo tūrybos akotaryje jis susikon- centravo į moteriškas figūras. Šie

paskutiniai jo meno kūriniai yra skirtingi savo stiliumi nuo jo ankstyvesniojo impresionizmo periodo. Jo nupieštos moterys maudosi vandenyje, guli ant kranto, brenda iš vandens, ren- giasi. Šių moterų figūros yra masyvios, stambios, turtingos spalvomis, apsuptos gamtos: žo- lės, medžių, vandens.

Apie 1900 m. Renoiro sveika- ta labai pablogėjo. Jis turėjo la- bai stiprų artritą. Išvyko gyventi į pietų Prancūziją, bet jo svei- kata vis ėjo blogyn. Po nepasi- sekusios operacijos, visą likusį gyvenimą praleido važinėjamoje kėdėje. Nuo artrito jo rankos taip buvo paveiktos, kad jis negalėjo net teptuko nulaikyti. Tikrai tep- tuką pririšus jam prie rankos, dailininkas dar galėjo tapyti. Ir kai kartą lankytojas pamatė jį taip vargingai piešiantį, paklau- ė, kaip jis dar gali nutapyti to- kius paveikslus, Renoiras atsšovė: "Juk ne su rankomis piešiama".

Impresionizmo dailininkai bu- vo grupė individų, sujungtų vie- nu bendru siekiu — menu. Kiek- vienas jų ieškojo savito kelio sa- vo kūrybai išreikšti. Dailininkas Renoiras buvo vienas iš didžiau- sių ir paskutiniųjų devyniolikto- jo šimtmečio tapybos meistrų.

Trylikai rašytojų
38,000 dol.

JAV menų ir literatūros insti- tutas su savo padaliniu Menų ir literatūros akademija paskyrė trylikai rašytojų 38,000 dolerių, kad jie galėtų užbaigti savo pradėtus kūrybos darbus (panašia kryptimi galėtų pagalvoti ir Lie- tuvių fondas). Po 3,000 dolerių gavo novelių autorius M. Bren- nan, poetas I. Feldman, žurnalis- tė F. Fitzgerald, poetė D. Hu- ghes, poetas Ph. Levine, romanų autorius D. Mannix, žurnalistas J. Shell ir biografijų autorius A. Warren. Kitiems skirta po ma- žiau.

Buvo paskirta premija ir kri- tikui M. Bewley, bet jis mi- rė pirma, negu jam skirti 3,000 dol. buvo įteikti. Specialią pre- mią — 5,000 dol. — gavo ro- manų autorė Margaret Drabble.

Pierre Auguste Renoir (1841-1919)

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGITS, INC.

Pirma užsakymus butams, automobilams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių telaukite mūsų pagrindinėje įstaigoje ar betkurioje mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2452
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga. Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicago's Taupymo ir Skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000.00.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

PHILOMENA D. PARKER, prezidentė

Nauji leidiniai

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES**, Volume III, Numbers 3/4, Fall / Winter 1972. Žurnalas anglų kalba, skirtas baltikoms studijoms. Jį leidžia Association for Advancement of Baltic Studies, Inc. Šios visų baltiečių išeivijoje pastangomis įkurtos sąjungos naujai ierinktuju prezidentu dabar kaip tik yra lietuvis prof. dr. Rimvydas Šilbajoris. Vienas iš trijų viceprezidentų yra taipgi mūsiškis dr. Tomas Remeikis. Vykdomojo komiteto direktorių tarpe randame ir Eloną Vaišniene. Žurnalo redaktorius: Arvids Ziedonis, Jr. Redakcinėje kolegijoje tarp penkių yra ir vienas lietuvis: dr. Bronius Vaškevičius. Latvių ir estų kolegijoj yra po du. Kodėl negalėtų ir lietuvių būti du? Gausioje redakcinėje kolegijoje randame net 16 pavardžių. Bet tarp jų tik du lietuviai: dr. R. Šilbajoris ir dr. R. Misūnaitis. Aplamai, su šio žurnalo leidimu, redagavimu ir bendradarbiavimu susietų lietuviškų pavardžių yra kur kas mažiau negu latvių ar estų. Argi dėl to, kad pačioje žurnalo leidimoje Sąjungoje nariais įstojusių tarpe lietuvių yra mažiausiai. Ir kažin ar šitam priežasčių visada tiks u ieškoti tik lietuvišką nerangumą? Su žurnalo redakcija tampriau susietų lietuvių akademikų pavardės skaitytojui primena labiau vienkryptį mūsų akademikų sparną. Ar negalima bazės praplėsti? O jei kviečiamieji purto, si, tai kyla taipgi klausimas: kodėl? Žmonių, atrodo, netrūksta. Va, "Aidu" žurnalo redakcinėje kolegijoje, lygiai kaip ir Journal kolegijoje, skaitome taipgi 16 pavardžių. Visos "Aiduose" randamos pavardės taipgi dar jaunų žmonių, jau Vakaruose išsimeklusių. Bet nė vieno iš jų AABS žurnalo redakcinėje kolegijoje nėra. Vis dėlto bent tą viršelio metrikinį puslapį turėtume savais žmonėmis lygiai išbalansuoti su latviais ir estais, gal tada lengviau balansuos ir liuanistinės temos tarp latviškųjų ir estiškiųjų pačiuose žurnalo puslapiuose.

Ta pasidalinimo prasme ir šio numerio temos kažkaip labai neatsvertos. Atrodo, lyg būtų specialiai Latvijai ir latviams skirtas numeris, nors niekur šito nėra išskirtinai pažymėta. Lituanistikos šį kartą kaip ir nėra, jei neminėti tik probėgšminės užuominas latviškoje temose bei bibliografinės pastabas. Kodėl taip? Negi mūsų akademikai jau visą energiją sueikvoja tik savo namuose organizuodami kūrybos ir mokslo simpoziumus (kurį taip

pat labai reikia), o jėgų reikštis ir tarptautinėje plotnėje jau nebelieka? Vis dėlto Journal of Baltic Studies leidiniui jų parama privalėtų būti labai reikalinga, kad nereikėtų spausdinėti su baltistika sunkiai susiejamų straipsnių, kaip ir šį kartą — Multi-Nationalism in India and the U.S.S.R.: Two Indian Communist Views.

Bibliografinius žurnalo puslapius, skirtuos Baltijos kraštų istorijai, lietuviškoji dalis taipgi pati mažiausia ir labai spragota. Jeigu istorijai skirtose bibliografijoje minimi ir tokie leidiniai, kuriuose, be kita ko, galima rasti ir istorinių straipsnių, kaip, sakykim, Estijoje leidžiama sovietinė estų enciklopedija ir Tomo Remeikio redaguoti Lituanistikos instituto 1971 metų suvažiavimo darbai, kodėl neminimi Lietuvių katalikų mokslo akademijos Suvažiavimo darbai, Metraščiai ir kiti leidiniai, kuriuose istorinės temos net vyrauja?

Journal of Baltic Studies metinė prenumerata \$8.00. Administracijos adresas: Janis Gaigulis, Executive Director of the AABS, 366-86th St., Brooklyn, N. Y. 11209.

• **Nijolė Jankutė, KELIONĖ I SEPTINTĄ STOTĮ.** Išeido Akademinės skaitijos leidykla 1973 m. Tiražas 1000 egz. Ilustravo Nijolė-Palubinskienė. Spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje. Knyga 152 psl., kaina 3 dol., gaunama ir "Drauge".

Nėra beveik abejonės, kad Nijolė Jankutė šiuo metu išeivijoje yra pati produktingiausia ir pati kūrybingiausia rašytoja tokių knygų, kurias mielai į rankas ima mažasis skaitytojas ir kurios yra labai patraukli lektūra taipgi visam mūsų jaunimėliui, net ir suaugusiam, literatūriniai išprususiam ir gana reikiam grožinės literatūros bičiuliui. Štai šiame "Draugo" kultūrinio priedo numerį Aug. Raginis recenzuoja pernai išėjusius Nijolės Jankutės "Šamo ežero seklius", o po ranka jau ir vėl nauja jos knyga "Kelionė į septintą stotį".

Tai knyga, kurios herojai yra maža mergytė Karilė, jos katinėlis Spurgas, geroji ragana Teodora, kurie, sėdė ant 7-Up butelio, pro televizijos ekraną patenka į tokias šalis ir įsivelia į tokius nuotykius, kad kiekvienam, knygoje jų kelionę sekančiam, turi pagreitintai plakti širdis. Čia ir gerosios raganos, ir blogų raganų užmačios, ir dėdė Kelkmaždis, ir Pikis su Tilvikiu, ir burti-

Nijolės Jankutės naujausios knygos viršelis, pėstas Nijolės Vede-gytės - Palubinskienės.

ninkas Zogo, kaukai, ir ko tik nori. Visi su savo išbaigtais charakteriais, su kvapą užimančių situacijų pyneimis. Ir kai N. Jankutė vieną po kitos mums dovanoja šitokias knygas, nekalbėjime garsiai, kad mums šio žanro literatūros trūksta, arba kad turimoji yra menko literatūrinio lygio. Ir čia minimoji knyga jau yra pirmą kartą išleista lietuvių kalba stambaus veikalo "Taislius augumini" (Augalų sistema). Šis darbas ir kiti jo raštai turi geografinės, tautotyrinės, folklorinės ir kalbotyrinės svarbos. Visa tai šioje kolektyvinėje monografijoje kruopščiai nagrinėjama ir aptariama.

Taipgi vis nudejuodavom, kad neturime pakankamai įdomaus dailininko tokioms knygoms iliustruoti. Tačiau dailininkė Nijolė Vede-gytė-Palubinskienė savo iliustracijomis čia pat įrodo, kad jos piešinio linija, lengvai bėganti daiktų, portretų ir peizažų kontūrais, yra tokia dinamiška, taip tiksliai improvizuojanti ir kupina humoristinės nuotaikos, kad knygelės puslapiuos akims pasiganyti yra vienas malonumas.

Leidinio fabula suskirstyta puslapiuos į skyrelius, turinčius atskirus pavadinimus. Manytume, kad būtų buvę ne pro šalį knygos gale įdėti ir įprastą turinį, pasekant skyrelių antraštes.

• **JURGIS PABRĖŽA (1971-1984).** Išeido "Minties" leidykla Vilniuje 1972 m. Redakcinė kolegija: J. Dagys, K. Jankevičius (vyr. red.), J. Kruopas, A. Lekavičius ir V. Petrauskas (ats. red.). Leidinys didesnio formato, 121 psl.

Kunigas, pranciškonas Jurgis Ambrozijus Pabrėža, kaip žinome, buvo žymus botanikas, pirmas Lietuvos floros tyrinėtojas, palikęs rankraščiuose daug mokslinės medžiagos. Didžiąją savo gyvenimo dalį praleido Kretingos pranciškonų vienuolyne. Kretingos bažnyčios šventoriuje jis ir palaidotas.

Čia minimas leidinys parengtas Pabrėžos 200-sioms gimimo metinėms pažymėti. Didžiausias Jurgio Pabrėžos nuopelnas yra

Izidorias ir Vytenio Vasylių koncertas Bostone

Vasario 25d. Naujosios Anglijos konservatorijos salėje įvyko Vasylių koncertas. Programą sudarė 4 sonatos. W.A. Mozarto sonata in C Major, W. Pistono (bostoniško), B. Dvariono sonata — Baladė ir C. Francko Sonata in A Major.

Tenka pasidžiaugti, kad į koncertą atvyko imponuojantis skaičius klausytojų: prisirinko pilnutėlė salė.

Malonu, jog vis daugiau amerikiečių ir lietuvių atsilanko pasiklausyti rimtos Iz. ir V. Vasylių programos. Ypač šį kartą jie buvo daugiau negu šiltai priimti.

Iz. Vasylius daugiau interpretacijos ir stiliaus aspektu smuikininkas, todėl gal jis ir pasirinko sonatas, kuriose glūdi daug muzikinio turinio. Su sonatų interpretacija Vasyliūnai yra kaip ir susigvyvenę.

Ir šioje muzikinėje popietėje

parašymas lietuvių kalba stambaus veikalo "Taislius augumini" (Augalų sistema). Šis darbas ir kiti jo raštai turi geografinės, tautotyrinės, folklorinės ir kalbotyrinės svarbos. Visa tai šioje kolektyvinėje monografijoje kruopščiai nagrinėjama ir aptariama.

• **Vanda Misevičienė, DARBO DAINOS * KALENDORINIŲ APEIGŲ DAINOS.** Tai viena knyga iš serijinių leidinių, pavadintų "Lietuvių liaudies dainų katalogas", kurių redaktoriais yra Ambrozijus Jonynas. Pilnas lietuvių liaudies dainų katalogo paruošimo reikalus yra pavestas Lietuvos mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutui. Vandos Misevičienės čia parengtas ir "Vagos", leidyklos Vilniuje 1972 m. išleistas darbo ir kalendorinių apeigų dainų katalogas yra to milžiniško darbo pradžia.

Jo didumą galima bent kiek suvokti iš knygos įvade pateiktos statistikos. Čia sužinome, kad pilname kataloge turės būti susisteminta apie 400,000 dainų. Darbo dainų kataloge yra 20,144 variantai, iš jų 4,034 užrašyti su melodijomis. Jie sudaro 909 atskirus savarankiškus darbo dainų tipus. Kalendorinių apeigų dainų yra 3,620 variantų, iš jų su melodijomis — 1,090. Jie sudaro 67 tipus. Ši pirmoji to gigantiško katalogo knyga, parengta Vandos Misevičienės, yra 340 psl.

jie parodė sugebėjimą atskleisti jų struktūrinę visumą. Mozarto sonata praskambėjo su lengva ir santūria ekspresija ir gerai išaiškinta pusiausvyra tarp smuiko ir fortepiono.

Abu koncertantai atliko ją gana lakia technika ir lengvai dvelkiančiais niuansais.

Bostoniško kompozitoriaus W. Pistono sonata — puikus, meistriskai išvystytos formos kūrinys, reikalaujantis platesnių niuansų ir garsinio sutirštinimo. Vytenis Vasyliūnas įtikinančiai parėmė savo tėvą, atitinkamai atleidęs dinaminis varžtus. Reikia pripažinti, kad abu Vasyliūnai tinkamai išvystė struktūrinę veikalo pusę ir kiek modernus W. Pistono kūrinys, sprendžiant iš aplodismentų, buvo gerai supastas.

Reikia padėkoti Vasyliūnams, jog sudarė progą išgirsti Balio Dvariono Sonatą — Baladę.

Jau pats sonatos pavadinimas rodo šio kūrinio paskirtį ir pobūdį.

Tai ir buvo daugiau atskirų muzikos periodų išvystymas baladinių nuotaikų pyneje.

Programos gale buvo atlikta Cezar Francko sonata, praėjusi su pasisekimu. Čia Vasyliūnai įdėjo nemažai šilumos ir temperamento. Sonatą buvo pagrota su jausmu ir išskirtiniu entuziazmu.

Izidorias Vasyliūno sūnus Vytenis, kuris yra taip pat fizikos daktaras, negyvenęs Bostone ir tik trumpam laikui atvykęs jam iš Californijos, reikėjo susigroti šią sunkią ir sudėtingą programą.

Nežiūrint to, Vasyliūnai atliko savo uždavinį gambiai ir sąžiningai.

Už tai jie yra verti didesnio lietuvių dėmesio ir įvertinimo. Juk kas ir kur bepademonstruoja tokios tyros muzikos perlus, kurie šimtmečiais ir dešimtmečiais stas žmogaus kultūros gyvenimą. Ar Bostono lietuvis, kuris skeptiškai pažvelgė į tos turiningos popietės valandėlę, jau taip ir rado ką nors geresnio?

Jeronimas Kačinskas

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai, pritvirtinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikišumą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Mes padidinome mūsų štabą, kad galėtum greičiau išsiųsti paketus. Greitai siųskite savo paketus mums o mes viską sutvarkysime.

PAKETAI - DOVANOS

I TARYBŲ SĄJUNGĄ SENĄ PASITIKIMĄ FIRMA Tarnauja ir toliau savo nuolat augančiai klientūrai 40 metų egzistencijos tradicijose.

Jei Jūs esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų mes dėkojame Jums už palaikymą.

Jei nesate mes kviečiame išbandyti mūsų patarnavimą ir Jūs būsite mums dėkingi.

Tos pačios dienos eiga Paštu gautiems paketams

Dėl naujausių katalogų ir paskutinių nuostatų kreipkitės į:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
PRISIJUNGĘ SU PODAROGIFTS, INC.

723 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA. 19106
Phone (215) 935-3455

NEW YORK CENTRAL OFFICE:
240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001

tarp 27 ir 28 gatvių. Subway iki 28th Street BMT, EE ir RR
Bussais Num. 1, 2, 5 ir 15

Telephone (212) 725-2449

arba į bet kurią mūsų atstovybę bei skyrių:

BALTIMORE, MD. 21224

3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

CHICAGO, ILL. 60622

5524 So. 32nd Street
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119

787 East 185th St.
486-1836

DETROIT, MICH. 48210

6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. JERSEY 07201

956A Elizabeth Street
201-354-7008

HAMTRAMCK, MICH. 48212

11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

HARTFORD, CONN. 06103

11 Charter Oak Ave.
249-6255

KANSAS CITY, KANSAS 66102

18 South Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF. 90026

2841 Sunset Blvd.
213-382-1568

MIAMI, FLORIDA 33138

6405 Biscayne Boulevard
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN. 55418

2422 Central Ave. N.E.
(612) 788-2545

NEW BRITAIN, CONN. 06052

97 Shuttle Meadow Avenue
Tel. 224-0829

NEW YORK, N. Y. 10003

101 First Avenue
OR 4-3930

OMAHA, NEBR. 68107

5524 So. 32nd Street
731-8577

PARMA, OHIO 44134

6432 State Road
749-3033

PHILADELPHIA, PA. 19123

1013 N. Marshall Street
WA 5-8878

PITTSBURGH, PA. 15222

346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621

653 Hodson Avenue
BA 5-5923

SAN FRANCISCO, CALIF. 94123

1236 - 9th Avenue
LO 4-7981

SEATTLE, WASH. 98108

1512 N. 39th Street
ME 3-1833

SO. BOSTON, MASS. 02127

390 West Broadway
AN 8-8764

SOUTH RIVER, N. J. 08882

168 Whitehead Avenue
201-257-2113

TRENTON, N. J. 08611

730 Liberty Street
LY 9-9163

VINELAND, N. J. 08360

Parish Hall
West Lands Avenue
609-691-8423

WORCESTER, MASS. 01604

82 Harrison Street
617-798-3347

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoje visos ekskursijos viešės 11 dienų — Vilnių, Kauną, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Po ekskursijos tvarkingai suorganizuotos vyksta sklandžiai.

Nr. 1 Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$750.00
Nr. 2 Gegužės 28 d.	16 dienų (su Leningradu)	IS CHICAGOS — \$795.00, IS NEW YORKO — \$700.00
Nr. 3 Birželio 3 d.	17 dienų (su Leningradu)	IS CHICAGOS — \$863.00, IS NEW YORKO — \$765.00
Nr. 4 Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$815.00
Nr. 4-A Birželio 25 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00 (Jau užpildyta)
Nr. 5 Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00, IS NEW YORKO — \$725.00
Nr. 5-A Liepos 9 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00, IS NEW YORKO — \$880.00
Nr. 6 Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$865.00, IS NEW YORKO — \$738.00
Nr. 7 Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00, IS NEW YORKO — \$725.00
Nr. 8 Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00
Nr. 9 Rugpjūčio 13 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00
Nr. 10 Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$800.00, IS NEW YORKO — \$700.00
Nr. 11 Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$720.00
Nr. 12 Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$735.00, IS NEW YORKO — \$635.00

Prasome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Įmokėjimas asmeniui \$100.00. Paskelbtos kainos — gyvenant dviese kambaryje; atskiras kambarys — \$85 papildomo mokesčio, ekskursijose su Roma \$100.00 — papildomo mokesčio.

ALL AIR FARES SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Visais kelionių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643

TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiami kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum
Passbook Accounts — AT — \$5000 or more Certificates 2 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL — LA 3 - 8248
(West of California Avenue)

5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

Kultūrinė kronika

"Gėdos diena" — nauja knyga apie Simą Kudirką

Simo Kudirkos incidento metu, 1970 lapkričio 23 UPI Clevelando skyriuje dirbo žurnalistas Algis Rukšėnas. Jis aktyviai dalyvavo tuo metu Clevelando vyksiančiame Studentų sąjungos suvažiavime ir per UPI spaudos skyrių padėjo išgarsinti lietuvių studentų demonstraciją. Simo Kudirkos tragedija jį taip sudomino, kad Algis Rukšėnas netrukus palaikė UPI agentūrą ir žurnalistinę karjerą žadančią ateitį. Jis nutarė išvaikšioti visus Simo Kudirkos kelius, sutikti visus jūrinius, kurie matė Kudirką ir buvo jo dvylikos valandų laisvės kovos liudininkai. Jaunimo grupės paragintas, jis persikėlė į Bostoną, arčiau prie įvykio vietos. Lankė Vigilliant laivą, jūrinius, karininkus, latvi Briežę. Nuvažiavo įs į Washingtono įstaigas, rinko kiekvieną detalę, kruopščiai ruošėsi rašyti knygą.

Šiomis dienomis garsoji McKay leidykla New York'e išsuntinėjo naujų knygų katalogą, pranešdama, kad gegužės mėnesį išleidžiama Algio Rukšėno knyga DAY OF SHAME su antrine ilgesne antrašte: "The truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant during the Russian-American confrontation off Martha's Vineyard". Tai leidyklos stilius, ji paprastai visas knygas leidžia su dviguba antrašte. Kataloge trumpai aprašomas knygos turinys ir veikėjai. Knygos kaina 7.95 dol.

Leidykla skiria ypatingą dėmesį Algio Rukšėno knygai ir nau-

jų laikų jūrų dramos istorijai, kurioje atsiskleidžia patys aukščiausio žmogaus idealai — laisvės troškimas, pareigos ir sąžinės konfliktai, kitoje gi pusėje pasibaisėtinu šiurpu sukrečia pareigūnų biurokratizmas ir visiškas žmogaus teisių paniekimas.

Algio Rukšėno knyga Simo Kudirkos incidentą iškelia į universalinę žmogaus tragediją, įvykusią jūroje ant JAV pakrančių sargybos laivo. Ją skaitys laisvo ir vengų pasaulio žmonės ir, užskleidę paskutinį lapą, niekada negalės pamiršti lietuvių jūrininko Simo Kudirkos kovos dėl žmogaus ir tautos laisvės.

Ši savaitgalį "Antras kaimas" Chicagoje

Linksmų teatro žmonių sambūris "Antras kaimas" šiemet Chicagoje švenčia gražią 10 metų sukaktį. Per tiek laiko antrakaimiečiai su savo humoristinėmis spektakliais čikagiečiams jau pasidarė kiekvieno kultūrinės veiklos sezono kasmetinė būtinybė. Siemietiniai sambūrio spektakliai turės ne vien kasdieninį, bet ir jubiliejinio šarmo. Jie įvyksta Jaunimo centro didžiojoje salėje Šiandien (kovo 10) 8 val. vak. ir rytoj (kovo 11) 3 val. popiet. Savo parašytais škecais "Ant-

Amerikiečių rašytoja Pearl Buck, Pulitzer ir Nobelio premijų laureatė kovo 6 d. mirė Danby, Vermonte, sulaukusi 80 metų. 1933 m. tarptautinė Nobelio literatūros premija jai buvo suteikta už romaną "Geroji žemė", kuriame vaizduojama Kinijos kaimiečių buitė. Rašytoja didžiąją savo gyvenimo dalį buvo praleidusi Kinijoje, ir dauguma jos romanų savo temas sėmėsi iš kinietiškos aplinkos. "Geroji žemė" ir kiti geriausi jos romanai yra išversti ir lietuvių kalbon. Pati paskutinioji Pearl Buck knyga buvo neseniai parašytoji "The Story Bible", kur septyniadesimt dviejų skyrių rašytoja perpasakoja Senąjį ir Naująjį Testamentą labai artima šioms dienoms forma.

ram kaimui" šį kartą talkina šie mūsų rašytojai: Kazys Almenas, Jurgis Gliuda, Pranas Visvydas. Pristatoma kai kas ir iš spausdintos Aloyzo Barono, Vytautės Zilinskaitės ir kitų kūrybos. Siemet scenoje reikš visi "Antrojo kaimo" aktoriai, kurie tik dešimtmečio eigoje kada nors buvo sutapę su antrakaimiečiais. Kai kas pačio geriausio bus pristatyta jau iš istorinio "Antrojo kaimo" praeities metu.

Labai įvertinta Birutė Ciplijauskaitė

Profesorė Birutė Ciplijauskaitė, dėstanti ispanų literatūrą University of Wisconsin, Madison, paskirta "John Bascom Professor" kaip "reward for distinction and excellence in teaching and scholarly research in depth". Su naujais paskirtaisiais tokiu profesoriu Madisone bus septyni. Jos knyga Baroja, un estilo prieš porą mėnesių išleido Insula (Madride). Šiais metais prof. Ciplijauskaitė skaitė paskaitas suvažiavimuose University of Kentucky, University of Arizona, University of Toronto, University of Puerto Rico, University of Texas ir Baroja minėjime Madisone.

NAUJA GUSTAITYTĖS KNYGA

Rasa Gustaitytė parašė naują veikalą "Wholly Round" (išleido Holt, Rinehart and Winston, New York'e. 1973 m. 287 psl., kaina 7 dol. 95 ct.). Knyga su-rišta su kelionėmis ir lankymu žmonių ir sąjūdžių, pasirinkusių egzotinį gyvenimo būdą, ieškančių savų sprendimų dabarties modernioje krizėje. Anksčiau R. Gustaitytė yra parašiusi knygą "Turning On", kur pasakoja apie savo patyrimus, lankant modernių nukrypėlių kolonijas.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSŲ TELEVIZIJOS
RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

MES TEBEMOKAM

6 % už 2 Metų

Certifikatus

(Minimum \$5,000)

5 1/4 % už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)

Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

SAINT ANTHONY SAVINGS

Jankutės "Šamo ežero sekliai"

(Atkelta iš 4 pusl.)

tokiu nuoseklumu ligi galo išlaikyti pasakojime iš Lietuvos istorijos, tokia knyga turėtų būti ne mažiau įdomi, kaip ir "Šamo ežero sekliai". Bet nereikėtų rašytojų baidyti ir nuo tokių istorijų vaikams, kaip čia turime. Tik tektų su geroku skepticizmu pažiūrėti į teoriją, kad: "Mūsų vaikams tai (lietuviškos temos) svetima".

Belieka pasigėrėti Nijolės Jankutės išradimumu ir logika "Šamo ežerų seklių" intrigos sumezgime. Jeigu čia ką pridurti, tai nebent pagyvinti, ar ta intriga ne per daug užsukta? Pavyzdžiui, deimanto vagystė yra kelių aukštų — ir vienas iš jų. To-

Prof. J. Eretas gina Lietuvos reikalus

Baltų tarybos paprašytas, prof. J. Eretas paruošė memorandumą ryšium su Helsinkio konferencija. Be to — ruošia naują laidą brošiūros "Die vergessene Balten", pasiryžęs ją plačiau paskleisti. Yra pakviestas rugpjūčio mėnesį studijų savaitę skaityti paskaitą apie pre. P. Juro kultūrinį įnašą. Gautąją Liet. kat. akad. žurnalistikos premiją — 500 dolerių — pasiryžęs panaudoti apmokėti išlaidoms už perspausdinimą leidinių "Dvi generacijos" ir "Die vergessene Balten".

NUREJEVAS SU KANADOS BALETU GARY

Nacionalinis Kanados baletas su pabėgusiu iš rusų baletu Gariu šokėju totoriu Nurejevu Gari mieste bal. 3 d. išpildys Čaikovskio "Gulbių ežerą", o bal. 4 d. danų baletą "La Sylphide".

MIRĖ PASAULINIO GARSO SMUIKININKAS

Pasiekęs pasaulinio garso vengrų kilmės smuikininkas Joseph Sziget mirė Šveicarijoje, sulaukęs 80 metų.

MENO VERTYBIŲ GROBIMAS ITALIJOJE

Italijoje paskutiniu metu ėmė labiau plisti grobimas vertingų meno kūrinių. Neseniai policija sulaukė išgabenimą į užsienį dešimties pavogtų paveikslų, XVI-XVII šimtmečio kūrinių. Tarp jų buvo ir G. M. Crespi paveikslas "Ispanas". Visi paveikslai buvo pavogti iš privačių savininkų. Jų vertė apie 86,000 dolerių.

MIRĖ SOVIETŲ ATOMŲ SPECIALISTAS

Vienas iš vadovaujančių Sovietų Sąjungos branduolinės fizikos, atomų specialistas Lev. Arcimovič mirė sulaukęs 64 m. amžiaus. Jis yra vienas iš Rusijos pirmųjų.

SALA KULTŪROS CENTRUI

Ontario ežero gale privati grupė nupirko salą už 125,000 dolerių ir ten įrengs kultūros, mokslo ir rekreacijos centrą.

mas, vargiai reikalingas. Kažkaip drumsta ir jo vaidmens moralinė pusė. Jį nubraukus, tur būt, veikimo linija ir knygos mintis būtų skaidresnė. Beje, veiksmas jaučiamas lyg užlūžimas prie skyrelio "Baltoji banga". Atrodo, kad būtų buvę geriau išvengus stabtelėjimo ir tuo pačiu suoliu bėgus ligi pabaigos.

Kaip jauniems skirtoje knygoje, "Šamo ežero ežero sekliuose" korektūra galėjo būti akylesnė, o kai kur, nors tokių vietų nedaug, ir stilius pavyzdžiui: "Sukosi galva, tik pagalvojus..." (115 p.).

Tačiau ta smulkmė netrukdo

SOUTHWEST FEDERAL SAVINGS
for all your savings needs
3525 W. 63rd Street, Chicago
Phone — 436-4600

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida

Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS SIUNTIŲ LIETUVĄ
Geri prekių didelis pasirinkimas. Au-
tomobilai, baldai, televizijos, do-
ler, certifikatai, maistas, akordeona
2008 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629
TELEF. WA 5-2787

TELEVIZIJOS
Krautuvė Marquette Parke
Spalvotos ir paprastos Radijai
ir stereo.
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
2346 W. 69th St. — tel. 776-1484

SIUNTIŲ LIETUVĄ Ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill., 60632, tel. YA 7-5980

SPECIALIAI LIETUVĄ

PILNAI APMOKĖTA. NEMOKAMA
PRISTATYMAS. VIŠOS KAINOS PAGAL NAUJĄ
DOLERIO KURSĄ.

10 SKEPETAICIŲ \$90.39
5 Vilnonės skepetaitės, didelės
ar mažos gelės arba turkišku
raštu ir
5 šilkinės skepetaitės
ORO PASTŲ \$69.74
5 Vilnonės skepetaitės \$86.35
ir
6 jarda "metallic" medžiagos
3 suknėlės ar 3 kostiumams

DIRBTINIO KAILIO
PALTAS \$118.80
Puikiausios vertybės
Didžiausias pasirinkimas

EKONOMIŠKAS
SIUNTINYS \$78.10
3 1/2 jardų geriausios medžiagos
vyriškam kostiumui
3 jarda medžiagos moteriš-
kai žieminei suklelei

SPECIALI \$68.20
10 sv. grynų kiaulų taukų
10 sv. kvietinių miltų
10 sv. ryžių
10 sv. cukraus

Dar daug kitų puikių specialių
siuntinių
REIKALAUKTI MOSU
NEMOKAMO KATALOGO
SU PAVEIKSLAIS
Užsisakykite dabar. Užsisa-
kykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
Fifth Floor
125 East 23rd St.
New York, N. Y. 10010
Tel.: 982-1530

LABAI SVARBU DEVETI RUBAI
REIKALAUKTI MOSU
SPECIALIAUS BIULETENIO
Mes turim 23 metų patyrimą
šlame biznyje ir taip pat daug
tūkstančių patenkintų klientų.

bendros išvados: "Šamo ežero sekliai" savo veiksmo bei intrigos gyvumu tikrai įdomus veikalas ne tik mažesniame, bet jau ir užtelėjusiam, net žilo plauko sulaukusiam skaitytojui.

• "Naujų energijos šaltinių ieškant" tokia antrašte paskelbtas straipsnis praėjusio šeštadienio "Draugo" kultūriniame priede yra parašytas ne p. Žitkaus, bet P. Žičkaus.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% 5%

Mokamas už dviejų mėn. ly. 6% už 3 mėn. 5% už 6 mėn. 4% už 9 mėn. 3% už 12 mėn. 2% už 18 mėn. 1% už 24 mėn.

Naujas aukštas div. deklaras mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS FIRMA: IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKINOMI VISTA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345 6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1219
1144-1164 TEL. III, 312, 434-1164

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENE

Saloninis pokštas

Šis filmas mus supažindina su Andrew Wyke, detektyviškų nuotykių rašytoju, jam charakteringose aplinkybėse. Jis stovi vidury savo didžiulio sodo, kurio krūmokšniai taip sudodinti, kad sudarytų labirintą. Nėra tako į jį, ar iš jo, šito labirinto, nebent žinotum paslaptį — to sukto kelio galą.

Wyke yra žaidimų mėgėjas. Jo milžiniški Tudor stiliaus rūmai prigrūsti įvairių žaidimų, robotų, užskamų želių, taikinių lentų ir šachmatų stalų. Jis taipgi mėgta žaisti žmonėms.

"SLEUTH" yra gerai parinktas, akrobatškai įklingas, gudriai susuktas ir nepaprastai gyvai ir gerai suvaizdintas detektyvinis filmas.

Vieną dieną Milo ateina pas Andrew, jo pakviestas pasimatyti. Milo yra visa tai, ko Andrew nepakenčia: plaukų kirpėjas, tik pusiau britas, dar su akcentu ir "naujų provincijos džentelmenų drabužiais". Jis taipgi yra tuo, kuo Andrew nėra: jaunas, gražus, išlaidus, itališko kraujo (ir dar blogiau — žydiško), greitas prie moterų...

O svarbiausia — Milo ir Marguerite (Andrew žmona) ismilylė jo planuoja vestis. Andrew sugalvoja planą. Jis sutinka — iš tikrųjų, labai mieliai — atsakyti savo žmonos, jei šioji užtikrintai pasiliks su naujuoju mylimuoju. Jis nori būti tikras, kad Milo pajėgs ją užlaikyti prabangoje, kaip ji yra įpratusi. Todėl jis pasiūlo Milo pavogti Wyke šeimos brangenybes ir užstatyti jas Amsterdame. Tada Milo turės turtus, o Andrew galės gauti stambią sumą iš apdraudimo įstaigos ir abu

bus apie pusę milijono dolerių turtingesni.

Kad žiūrovui nebūtų recenzijoje jau viskas atidengta, tiek tegalima čia turinio atskleisti.

Zaidimas, kur Andrew ir Milo žaidžia, sudaro visą "SLEUTH" esmę, perdėm pramoginis filmas, pastatytas pagal Anthony Shaffer premijuotą scenos veikalą.

Šis filmas "Seklys", skiriamas visai šeimai, yra giliai intriguojantis, juokingas, o kartais ir kiek bauginantis, bet visados didžiai teatrališkas. Tai tokios rūšies filmas, kuriu, kaip mes dažnai teigiame, daugiau šiandien nebestato. O vis dėlto pastato, ir atrodo, jog britai šiame reikale yra didžiausi ekspertai.

Kas tikrai filmą pagyvena ir padaro jį įdomesniu, negu scenos pastatymas, tai svarbiausių aktorių vaidyba — Sir Laurence Olivier, Michael Caine ir Alec Cawthorne. Olivier yra tikras mėlynkraujis ekscentrikas. Olivier čia pateikia savo gyvenime ir filmo karjeroje geriausią burleskinę vaidybą. Michael Caine yra puikus, kaip niekieno neįbauginamas.

Perėjimas iš scenos į ekraną yra neskausmingas vien dėl gausaus režisieriaus Joseph Mankiewicz gilaus žinojimo, kaip suderinti laiką ir dialogą, užuot mėginus viską išgražinti kinematografiškai.

Šis supainiotas, mirtinai painus "Seklys" New Yorko kritikų (ir net Chicago) yra pažymėtas keturiom žvaigždutėm — aukščiausiu pažymėjimu filmų pasauly.

